

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K   Z A   S L O V E N C E   P O   S V E T U

MAJ 2017

letnik 66, številka 5

4

POGOVOR Z BOGDANO HERMAN

Ne poslušajte mene, temveč pesmi!

6

RAFAELOVA DRUŽBA

Svete Višarje – preplet lepote,
umetnosti, kulture in duhovnosti

9

NOVICE

Ustanovitev stranke
Glas za otroke in družine

Slovenski družinski dan v Bruslju – 11. marec 2017

Vloga in pomen družine danes

Zakonci in starši so pozorno prisluhnili predavatelju, profesorju Vinku Potočniku.

Tudi v osebnem pogovoru s predavateljem so starši iskali odgovore o vlogi družine danes.

Starši in otroci na prostem, med igro Gradimo Evropo

Predavatelj profesor Vinko Potočnik je pozorno prisluhnil vprašanjem mladih zakoncev in staršev.

Tudi dobro skupno kosilo po slovenskem okusu je utrdilo skupnost mladih družin.

Oltarno občestvo je okronalo bogat in globoko doživet družinski dan.

Birmanka Petra je med mašo posredovala intervju o tem, kaj odraslim pomeni birma.

Ministrantka Lara je pri maši prebrala svojo molitev za družine.

Otroci so se v glasbeni delavnici družinskega dne naučili nekaj pesmi.

S pesmijo Danes je dan, ki ga dal je Gospod smo sklenili družinski dan.

NAŠA LUČ

Glasilno Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, faks: 01/438 30 55, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in jpucelj@msn.com • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih

CENA IZVODA: 2,45 EUR. CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 26,95 EUR • LETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 36,85 EUR • Švica 48,95 CHF • Velika Britanija 31,35 GBP • Avstralija 50,60 AUD • Kanada 49,50 CAD • ZDA 48,40 USD. V ceno je všteti 9,5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 41,25 evra. • LETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP. • Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. Transakcijski račun pri NLB d. d.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56020140015204714, SWIFT LJBASI2X • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Fotografija na naslovnici: Petra Tomažič, Blejsko jezero • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, faks: (+386) 1 438 30 55, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR Z BOGDANO HERMAN	4
Ne poslušajte mene, temveč pesmi!	
RAFAELOVA DRUŽBA	6
Svete Višarje – preplet lepote, umetnosti, kulture in duhovnosti	
ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI	7
Novejša sakralna arhitektura v Mariboru	
JEZIKOVNI KOTIČEK	8
Brez vode ni življenja	
SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM	
Premisleki	9
Novice	9
Kraja kot simbol politike	10
ŽUPNIJE	11
KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO	24

S pesmijo v novo pomlad

Na nešteti mestih po svetu, kjer se zberejo Slovenci, dandanašnji pogovori stečejo mimo materinščine, pesem pa še vedno zazveni po naše. Tudi v mnogih zamejskih skupnostih je tako.

Ko smo bili z mladimi marca na Svetih Višarjah, smo pri maši zapeli pesem *Oljsko goro tiha noč pokriva* in potem nas je poiskala starejša gospa čisto z roba Ziljske doline in hitela dopovedovati, da se te melodije in približno takih besed še spominja iz svojega kraja. Bila je umirjena gospa, a vendar se je zdelo, da jo neka notranja sila priganja, da izpove to identitetno koreninico, ki je kljub uspešnemu ponemčevanju še ohranila kanec živega soka.

Po isti maši in po bežnem srečanju s to Ziljanko nas je spontanost zanesla nazaj v cerkev, zadaj smo stopili v polkrog in poskušali ujeti nedosežno ubranost nekdanjih pevcev s Sel na Koroškem: *Lepa roža, Mati Božja, o Marija sedem žalosti* ... Starodavni napev v obliki presunljivega pogovora med Materjo in Sinom zlagoma prebira skrivnosti žalostnega dela rožnega venca. Za sabo smo čutili, da je prisluhnil tudi razgledan duhovnik iz Ljubljane, ki je potem pristopil in povedal, da te krasne pesmi ni poznal ... Vedno govorimo o mali Sloveniji, a njeno bogastvo je neobvladljivo veliko!

Popoldne nas je slovo pod gondolo znova spelo v krog in spet je vzniknila pesem. Zase, za prijateljstvo brez razkazovanja. Čeprav je bila tokrat pesem hudomušna, je uglašeno večglasje v svoji bližini vseeno zbudilo pozornost tujcev, ki so svoj odhod podaljševali, dokler niso izzveneli zadnji akordi.

V notranjosti revije si boste lahko prebrali utrinek mladega Slovenca iz Trsta, čigar korenine so pol zamejske pol »argentinske«. Odkrito prizna, da mu ljudska glasba doslej ni dišala, odnos do nje pa je spreminil po treh višarskih dneh, v katere je bila slovenska pesem vključena polnokrvno in iz srca.

Podobnih slik v zvezi s pristno slovensko kulturo bi lahko naštevali v nedogled. Tudi izseljenski večer na gradu Snežnik konec marca je pokazal, da med lepimi samospevi nastopi poseben trenutek, ko se po dvorani razleže koroška *Nmau čez izaro*. Prav tako je bilo v začetku aprila, ko smo obiskali slovensko skupnost v Zagrebu. Ljudski napevi so nas povezali kot stare znanke, ki nočejo narazen.

Če po svetu hitro zamira slovenski pogovor, slovenska pesem pa se še vedno sliši, to ne pomeni, da ne umira tudi ta. Očitno je petje res zadnji branik naše kolikor toliko jasne narodne identitete, a izgublja se vseeno hitro. Morda v matični domovini, kjer občutek ogroženosti ni navzoč in kjer je protinarodni strup prikrit, pojema najhitreje. S tem pa se topi tudi baza, ki bi morala ponujati trden naslon zamejstvu in diaspori. Zato smo toliko bolj veseli vsakega svetlega znamenja. Tudi velike noči, ki skupaj z naravo in njenim razkošnim premagovanjem zimskega mrtvila vsako leto zbuja novo upanje.

Lenart Rihar

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
T/F (*44) 020. 7735 6655
http://www.skm-london.org.uk
župnik: Stanislav Cikanek
e-naslov: cikanek@msn.com

AVSTRILIJA

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
M (*43) (0)660-657-94-33
duhovnik: Matija Tratnjek
e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC

Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
T (*43) 0316. 7131 6924
župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO

oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL

Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
župnik: mag. Jože Andolšek
Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ

Av. de la Couronne 206
1050 Bruxelles / Ixelles
T (+32) 02. 64 77 106
M (*32) 0489. 783 532
župnik: dr. Zvone Štrubelj
e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISDEN

Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISDEN
T/F (*32) 089. 7622 01
kontaktna oseba: Nežka Zalar,
M (*32) 472. 2682 00
e-naslov: nezka@scarlet.be

FRANCIJA

DELEGATURA – AUMÔNERIE NATIONALE DES

SLOVÈNES DE FRANCE
Moulin de Thicourt 57380 THICOURT
Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ

3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
T (*33) 1 42 53 64 43,
župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH

14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
T (*33) 03. 8781 4782,
T mlin (*33) 03. 8701 0701
župnik in delegat: Jože Kamin,
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA

6, rue Vernier, 06000 NICE
T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
župnik: Štefan Čukman
e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB

oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
Trubarjeva 1, 8310 Sentjernej
e-naslov: zupnjia.sentjernejr@rc.kc.si

ITALIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM

Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
T (*39) 06.7184 744, F. 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO

cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
e-naslov: donkarel@tiscali.it

NEMČIJA

KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA

SLOVENCEV PO SVETU
govorec: msgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
F (*49) 089. 2193 79016
e-naslov: jpucej@msn.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA BERLIN

Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
T (*49) 030. 7845 066, T 030. 7881 924
F 030. 7883 339
www.skmberlin.de
župnik: Izidor Pečovnik
e-naslov: dori@skmberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN

Bausemshorst 2, 45329 ESSEN
T (*49) 0201. 3641 513
T/F (*49) 0201. 3641 804
www.slovmisija-essen.de
župnik: Alojzij Rajk
M (*49) 0173 340 82 95
e-naslov: alojzija@gmail.com, alojzija.rajk@rc.kc.si

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA FRANKFURT

Mathildenstr. 30 a, 60599 FRANKFURT
T (*49) 069. 6365 48, F 069. 6330 7632
www.skg-frankfurt.de
župnik: Martin Retelj
e-naslov: martin@skg-frankfurt.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM

Römerstrasse 32, 68259 MANNHEIM
T (*49) 0621. 285 00, F 0621. 7152 106
www.skm-mannheim.de
župnik: Janez Modic
e-naslov: janez@skm-mannheim.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTGART

Stafflenbergstr. 64, 70184 STUTTGART
T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
župnik: Aleš Kalamar
T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
e-naslov: aleskalamar@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG

Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
župnik: Roman Kutin
e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM

Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN

Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
e-naslov: slovenischsprachige-
mission.muenchen@erzbistum-muenchen.de
www.skm-muenchen.de
Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
T (*49) 089. 2193 7900
e-naslov: jpucej@msn.com
župnik v pokojju: Marjan Bečan
e-naslov: mbecan@erzbistum-muenchen.de
pastoralni sodelavec: Slavko Kessler
e-naslov: skessler@ebmuc.de
diakon Ralph Prausmüller
e-naslov: ralphprau@gmail.com

SRBIJA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD

Župa sv. Cirila i Metoda
Požeška 35, 11030 BEOGRAD
T (+381) 11 30 56 120
MT (*381) 665 105 509
župnik: Lojze Letonja CM
e-naslov: lletonja@gmail.com

ŠVEDSKA

SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG

Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
T/F (*46) 70 827 8757
T (+46) (0)31 7115421, M (+46) (0)708 278757
www.slovenskamisija.se
župnik: Zvone Podvinski
e-naslov: zvone@kristuskonungen.se;
zvone.podvinski@rc.kc.si

ŠVICA-LICHTENSTEIN

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
spletna stran: www.slomisija.ch
župnik: mag. David Taljat
e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Ne poslušajte mene, temveč pesmi!

Pogovor z Bogdano Herman

Gospo Bogdano Herman, pevko in poustvarjalko ljudske glasbe, ki slovenske ljudske pesmi prepeva že skoraj štiri desetletja, je imela Rafaelova družba konec decembra priložnost gostiti na zimskih višarskih dnevih, ki so potekali v Ehrlichovem domu na Svetih Višarjah. Vabilo je z veseljem sprejela in vse zbrane udeležence navdušila s skoraj pozabljenimi pesmimi, lepo besedo in toplim značajem. Za pogovor z njo, ki je zaradi preobilice dela in obveznosti tokrat potekal po elektronski poti, smo jo naprosili, da bi jo lahko predstavili tudi vam.

Nastal je pogovor, ki razmišlja o slovenskem knjižnem jeziku, bogastvu narečij, pomenu petja za sodobnega človeka ter dragocenosti ljudske pesmi za preteklost, sedanost in prihodnost.

> Vas lahko prosim, da se bralcem Naše luči predstavite? Kdo je Bogdana Herman v zasebnem življenju ter kaj vas v prostem času zanima in navdihuje?

Živim v sedmem nadstropju ljubljanske stolpnice in imam čudovit razgled na Šmarno goro, Rašico, Kamniško - Savinjske Alpe, Limbarsko goro ... Ta razgled je veliko več kot samo virtualni stik z ljubljeno naravo; ponuja mi počitek, zbranost, mir in moč za delo. Sicer pa sem mama in babica, hči in sestra, sestrična, nečakinja in teta.

> Nomen est omen – ime je znamenje. Se strinjate, da velja tudi v vašem primeru? Vaše ime namreč govori o slovenskem in slovanskem svetu. In res se neprestano ukvarjate s slovensko besedo in pesmijo – ste namreč profesorica slavistike, učiteljica veččin sporazumevanja, pesnica, pevka ljudskih pesmi in še marsikaj. Kako se najraje izražate – v pesmi ali besedi?

Ime imam po pokojnem stricu Bogdanu, Primorcu, ki pred drugo svetovno vojno v šolskih spričevalih ni smel biti Bogdan, ampak Matteo. Zdi se mi, da sta moje ime in priimek v čudovitem sozvočju, ki ponazarja vso pestrost mojega življenja. Spoštovanje slovenskega jezika in dar petja sta mi bila položena v zibelko hkrati s spoštovanjem vseh jezikov, kultur, tudi ver in verovanj; to pa je v osnovi spoštovanje človeka in človečnosti. Če bi tega v meni ne bilo, bi ne bila nič od tega, kar ste zapisali v vprašanju, draga Ana.

> Spoznali sva se na Pravni fakulteti v Ljubljani, saj ste tam vrsto let predavali in študente pripravljali in soočali z izzivi raznovrstnih govornih nastopov. Ste tudi soavtorica knjige (z dr. Markom Pavliho) Mala šola retorike za pravnike in še

za koga. Kaj pa je pravzaprav retorika po vašem mnenju ter kdaj in kako sta se vidve srečali?

Menda sem že v ranem otroštvu govorila skorajda knjižno. Najbrž sem se knjižne izreke nalezla od radijskih pravljic za otroke, ki sem jih najraje poslušala v postelji. Tedaj so jih brali naši najzlahtnejši govorci: Jože Tiran, Elvira Kraljeva, Vladimir Skrbinšek, Stane Sever, Rudi Kosmač ... Ti slovenski igralci niso imeli samo čudovitega smisla za jezik in izreko ter čudovite barve glasu, ampak so tudi razumeli pomen zapisanega. Vedeli so, zakaj je stavčni poudarek tako zelo pomemben. Vedeli so, kaj je nemški in kaj slovenski besedni red, če naj se izrazim še po starem. Taka znanja so imeli tudi poklicni radijski bralci in napovedovalci. In ta znanja so tudi ves čas obnavljali, da bi kakovost ne popustila.

Ta občutek za lépo in pravilno me še ni zapustil, je pa vsak dan na težji preizkušnji. Seveda, jezik naj se razvija, saj je živa snov, ampak razvija naj se z upoštevanjem osnovnih pravil. Eno izmed njih je (bilo ...) na primer: če je na voljo ustrezen slovenski izraz, uporabi téga, ne izposojaj si od drugih jezikov, ali pa si izmisli novega, zakaj ne. Drugo je (bilo): upoštevaj slovnična pravila, če niso ustrezna, pa predlagaj spremembo, ki se bo po preizkusni dobi »prijela« ali pa tudi ne. Če se bo po branju tega najinega pogovora vsak bralec vsaj za deset minut poglobil v to, kaj sliši in tudi kaj sliši, ko govori on sam, sva že nekaj storili!

Retoriko pojmem zelo široko. To je zame umetnost poslušanja, govorenja, pogajanj, spraševanj, motiviranja, javnega nastopanja, prestrezanja tako imenovanih nizkih udarcev, umetnost empatije, torej življenja v sogovornika. Bonton in etika sta dva nepogrešljiva gradnika retorike. Samozavest tudi, ki pa je ne zamenjajmo z domišljavostjo. Ah, retorika ima toliko pomembnih plasti!

> Tudi če vas prej ne bi poznali, se je na urah retorike kmalu izkazalo, da ste pevka. Z žarom ste pripovedovali o lastnih izkušnjah, pesmih in nastopih, na predavanjih pa ste vključevali tudi dihalne vaje, vaje za izgovarjavo in druge, ki so del pevskega sveta. Spodbujali ste nas, naj zapojemo in se tudi tako soočimo vsak s svojim glasom. Kako pomembno se vam zdi, da ljudje pojemo, in zakaj?

Petje pomirja. Ko zračni steber povezuje notranje organe in možgane, čutimo telo kot našega pomočnika, ne pa kot gmoto mišic in kosti, ki zmeraj kje bolijo. Za občutenje fizične bolečine je med petjem komaj kaj prostora, celo kronične bolečine se med

Bogdana Herman

petjem vsaj malo umaknejo v ozadje. Vibracije, ki nastajajo med petjem v telesu, našem resonančnem prostoru, blagodejno vplivajo na naše počutje. Morda imamo tedaj svoje telo raje, kot kadar ne pojemo. To pa je zelo pomembno. Navada, da črtimo dele telesa, ki/kadar bolijo, podaljšuje čas zdravljenja.

> Ste pevka mnogih slogov, sodelovali ste v različnih skupinah. Kdaj je od umetne glasbe vaše zanimanje prešlo tudi na ljudsko? Ste odraščali na podeželju ali v mestu? So bile ljudske pesmi del vašega domačega okolja in vas tako spremljajo celo življenje?

Ljudske pesmi sem poznala in pela najprej. Tudi kadar sem pela ali kadar pojem pesmi drugačnih žanrov, so take, da imajo nekakšno povezavo s kakšno določeno kulturo, pokrajino, običajem ... Rasla sem na deželi in v mestu, a mesto mi je dalo svoj pečat dosti pozneje. Res pa sem se z otroškimi ljudskimi pesmimi srečala že tudi zgodaj v radijskem otroškem pevskem zboru. A te so bile že prirejene.

> Kako to, da ste se lotili raziskovanja slovenskih ljudskih pesmi? Nam lahko poveste kaj več o tem: morda zaradi notranjih vzgibov ali vas je k temu vzbudila kakšna oseba? Je spoznavanje potekalo sistematično po pokrajinah ali so vas pritegnile sorodne tematike in oblike? Je pesem našla vas ali vi njo?

Kaj me je začaralo? Preprostost petja, neposrednost sporočil, bogastvo podatkov o načinu življenja v besedilih pripovednih pesmi ... Dr. Zmaga Kumer in dr. Marko Terseglav sta bila najbolj zaslužna za to, da sem se začela sistematično ukvarjati z interpretacijami slovenskih ljudskih pesmi.

Lani v Šentrupertu

Pred tridesetimi leti

> Posneli ste mnogo plošč, zgoščenk, radijskih in televizijskih oddaj, da ne omenjamo številnih nastopov. Sodelujete s številnimi znamenitimi glasbeniki in tako slovenska ljudska pesem z vami živi v različnih oblikah: izvajate jo sami brez spremljave, ob spremljavi različnih inštrumentov in celo tudi ob spremljavi računalnika. Kako je prišlo do takih idej, ki si morda na prvi pogled niso blizu? Ljudska pesem se ob nenavadnih zvokih, ponavljanju zlogov, govoru in šepetu, lučeh spremeni v performans. Ta kot tak nudi veliko svobode ... Kako in kakšne pesmi izbirate za sodobnejše pristope? Kdaj pa pesem raje ohranite čim bolj v izvorniku?

Kadar pojem na koncertu sama, je vse na meni. To je težko delo, ki pa je zmeraj poplačano z nekakšnim skupinskim podoživljanjem naše zgodovine, naše preteklosti, pa tudi sedanjosti in morda prihodnosti: hrepenenje lepe Vide, junaštvo Lambergarja, naravne nesreče kot božja kazen za grehe, poplačana dobrota, nenavadne usode desetnice ali desetega brata, opisi resničnih davnih dogodkov v resničnih krajih – vse to preleva vsak poslušalec vsak zase, kajti vedno znova prosim: ne poslušajte mene, temveč pesmi.

Kadar delam z drugimi, pa me zmeraj znova navdušuje univerzalnost glasbenega izraza, ki dopušča raznovrstno žanrsko, inštrumentalno in vizualno podporo. Zvoke je v računalnik vnesel človek in ko se jim pridruži še človeški glas z ljudsko pesmijo, včasih uglasbeno sproti, postane to popolnoma jasno. Seveda pa je zelo pomembno, kako razmišlja ta človek, ki upravlja z vnesenimi zvoki, šumi ... Če se zaveda, da so reki, pregovori, zagovori, uganke in ljudske pesmi svojevrsten izraz podobe Zemlje, je povezava pevke, ki spoštuje ljudsko kulturno dediščino, in umetnika za računalniki, ki dodaja svoje videnje, lahko žlahtna in po svoje pretresljiva.

> Ali izbirate program tudi glede na vrsto publike? Katere pesmi izberete, če požete pretežno otrokom?

Otroci so sijajni poslušalci ljudskih pesmi. In hitro se jih naučijo! A sorazmerno težko pridejo do njih, posebej tam, kjer doma ne pojejo. In pojejo tudi očetje, ne samo mame. Seveda izbiram za otroke tudi šaljive pesmi basenskih oblik, v katerih nastopajo živali, ki karikirajo človeške napake in slabosti. Toda tudi zelo

S Silvano Paletti

majhni otroci imajo zelo radi slovenske pripovedne pesmi. Doživljajo jih kot pravljice, kot sanje. Ker imajo otroci dober spomin, si jih tudi hitro zapomnijo.

> Spremlja vas veliko glasbe in veliko pesmi. Kakšen pomen pa ima za vas tišina?

Obcestni hrup, po cele dneve prižgan televizor, pa tudi stalna pozornost, ki jo zahtevata zase računalnik in telefon, zmeraj hitrejšje nizanje besed in prizorov, kar je povzročil ritem dragih reklam, vse to je kot goljufiva kača pretentalo naš um. V urbanih okoljih ne znamo in ne moremo več živeti v tišini, ki pa omogoča zbranost in premislek. In poslušanje. In počitek!

> Veliko pesmi in tišine smo se lahko naužili tudi skupaj v prelepem gorskem okolju. Srečali smo se namreč tik pred koncem leta, ko ste bili gostja Rafaelove družbe in predavateljica na zimskih višarskih dnevih mladih, ki so decembra potekali na Svetih Višarjah. Takrat ste obiskali Višarje s prav posebnim in starim predmetom. Lahko delite to zgodbo tudi z bralci?

Primorci so hodili romat na Višarje, ki niso bile le božja pot, ampak v času fašizma tudi dokaj varno zbirališče zavednih Slovencev. Stara mama je od tam nekoč prinesla svetinjico, ki sem jo ob tem svojem prvem obisku prinesla s seboj. Kot da bi se hotela babici zahvaliti za vse, česar me je bila naučila.

> Udeleženci decembrskih višarskih dnevov smo si večer z vami zapomnili po zanimivem pogovoru in seveda petju. Zapeli ste nam veliko pesmi, ki jih prej nismo poznali. Pri nekaterih smo se vam tudi pridružili. Večer pa se je nato po predavanju spontano dolgo nadaljeval s prepevanjem ljudskih dobesedno od A do Ž. Kakšen pa je vaš spomin na Višarje?

Namesto predvidene ene dobre ure smo se družili od petih popoldne do enajstih zvečer. S tem želim povedati, da smo se znali poslušati! Že začelo se je lepo: med poznopopoldanskim kosilom je najprej stekel pogovor o slovenščini doma in po svetu. In nanj se je tako lepo oprla misel o čudovitih slovenskih narečjih, ki so bila pri zapisovanju slovenskih ljudskih pesmi v 19. stoletju bolj ali manj prekrita s knjižnim izrazjem. Saj vem, zakaj je ta nastal – ampak kadar le morem, govorim o tem, da se v narečnih besedah skriva pravo bogastvo; v narečjih je razviden način razmišljanja in čustvovanja, ki je v vsaki slovenski pokrajini izražen na svojstven način. Ah, in potem petje ...

> Nastopali ste po številnih državah sveta, gostovali tudi pri številnih slovenskih skupnostih. Kateri od teh nastopov so vam ostali v prav posebnem spominu? Kako je nastopati v popolnoma tujem okolju, kako sprejemajo naše pesmi? Kako pa med Slovenci v zamejstvu in po svetu?

Ob tem vprašanju se pred mojimi notranjimi očmi vrsti prizor za prizorom: solze med različnimi slo-

Snemanje slovenskih ljudskih v Reziji

Pesem o lepi Vidi na ruševinah Devinskega gradu

venskimi ekonomskimi in političnimi emigranti, vprašanja o tem, iz katerega kraja sem, stavki, kot na primer: »Moja teta, moja babica, ... jih pa tudi še veliko znajo ...«, pa tudi negotovost, nezaupanje ob srečanju z neznanko ... Pri njihovih potomcih, rojenih že v novih domovinah, pa negotova raba redkih slovenskih besed in včasih celo kakšno vprašanje o tem, kaj počnejo pri nas mladi ljudje. Slovenska ljudska pesem pa močno nagovarja tudi tujce, saj razpoznavajo v njej tudi sledi svoje kulture – keltske, romanske, germanske, slovanske ...

> Če si lahko sposodim verz iz vaše pesniške zbirke: »Hrepenenja po starih stvareh me silijo v misli o danes in jutri«. Nam lahko za konec zaprete nekaj vaših misli? Česa si želite za danes, kaj pa za jutri?

Beseda »mir« je vse večkrat v mislih ljudi. Vsak človek lahko na različne načine prispeva k miru, razumevanju, sožitju. A ti prispevki se utaplajo v ponovni oboroževalni tekmi, v grobem postavljanju besede »denar« na mesto prve ali celo edine vrednote. Zakaj pravzaprav mora naše imetje nenehno rasti?

Zase si želim, da bi lahko še naprej pomagala razvijati komunikacijske sposobnosti in veščine kot del celostne skrbi človeka zase. S sodelavcem Žigo Toličem sva združila različna znanja v pilatoriki, s katero skrbiva »za gibčno komunikacijo in gibčno telo«. Rada bi pomagala tudi zdravnikom, ki se nikoli niso učili veščin komuniciranja – kar je zame nepojmljivo – da bi bolje komunicirali med seboj in z drugimi. Pri petju slovenskih ljudskih pesmi pa me čaka novo učenje: koliko je še neznanega, nepregledanega gradiva, ki ga je vredno spet obuditi! Ljudska pesem vendar prinaša tudi univerzalna spoznanja in resnice, tako zelo dragocene v današnjem času!

Svete Višarje – preplet lepote, umetnosti, kulture in duhovnosti

Tretji marčevski konec tedna so na Sv. Višarjah potekali zimski višarski dnevi mladih v organizaciji Rafaelove družbe. Ko me je Jasmina kakšen mesec pred dogodkom vprašala, ali bi me zanimalo na enem od večerov udeležencem povedati kaj o ljudski glasbi, nisem niti za trenutek oklevala. Seveda! Že dolgo sem si želela obiskati Višarje, pa tudi bratovo navdušenje nad višarskimi dnevi je bilo nalezljivo.

Iz očetovih pripovedi pa z razglednic in starih fotografij romarjev je bilo razvidno, da Višarje ležijo na izredno slikovitem kraju. In res se ob prihodu na vrh človek kar zdrami od lepega. Občutek, ko stopiš iz kabine žičnice in pred seboj zagledaš vasico, obdano s snežniki, je veličasten. Tudi pogled v globino je izjemen; vasi v dolini in strma pobočja, po katerih spretno vijugajo smučarji. Zdi se, kot da kultura, umetnost in duhovnost dvigajo ta posvečen kraj samo še bližje nebu.

Nekaj mladih je prispelo na Višarje že v petek zjutraj, mi šele z eno od zadnjih gondol. Bila sem v skrbeh, ali bom znala navezati stik z novimi ljudmi in ali bom kos nalogi, ki mi je bila zaupana. Izkazalo se je, da družčina »višarcev« sploh ni kakšna nedostopna skupina. Nasprotno. Med njimi sem se v trenutku počutila sprejeto. Z iskrenim zanimanjem in prijaznostjo so omogočili nam, ki smo bili tam prvič, da smo se v zavetju Ehrlichovega doma hitro počutili kot doma.

Moram priznati, da nisem ravno največji ljubitelj ljudskih pesmi, vendar se je ta odnos na višarskih dnevih gotovo spremenil in sem takoj začel iskati posnetke ljudskih pesmi ter si jih predvajal in užival v najrazličnejših melodijah.

Matjaž de Luisa

Po zelo okusnem prvem skupnem obroku je bil kmalu čas za glasbo. Na Lenartovo pobudo smo na Višarje pritorovali oprekelj, starodavno strunsko tolkalo, ki se je udomačilo tudi na področju Alp in je bilo na slovenskih tleh dolgo priljubljeno. O tem pričajo upodobitve na stenah poznogotških cerkva, panjske končnice, potopisi in druga pričevanja. Predstavila sem ga ter za pokušino naj solistično zaigrala nekaj viž. Sicer pa oprekelj

Nina nas je opogumljala, nam dala kakšen nasvet. Tako so postali naši glasovi bolj gotovi ter močnejši. Petje nas je še bolj povežalo med seboj. V sproščeni vzdušju so se razlegale naše pesmi: nabožne, resne, vesele ter navihane. Zdelo se je, kakor da bi se prostor razsvetlil, da je v njem nekaj lepega, tako domačega.

Miha Kogovšek

Skupinska fotografija v Ehrlichovem domu

Gostja Mariana Rožanec

Gostja Nina Volk ob igranju na oprekelj

po tradiciji ni bil solistično glasbilo. Družil se je z goslimi in basom (včasih še s klarinetom) ter igral spremljevalno vlogo. Tudi v družinskem triu Volk Folk, iz katerega izhajam, uporabljam oprekelj na ta način.

V drugem delu večera smo pozornost z godčevstva preusmerili na pevsko dediščino. Spoznavali smo pesmi z različnih koncev slovenskega etničnega ozemlja, pri tem pa odkrivali bogastvo narečij, vsebinsko pestrost, melodično raznolikost ter bolj kompleksne tipe večglasja. Ker so bili skoraj vsi udeleženci tudi presenetljivo dobri pevci, so pesmi kar sproti osvajali in jih mimogrede razpredali v ubrano večglasje. Naše petje je odzvanjalo v noč in videla sem, kako so v sosednjem gostišču radovedno kulkali skozi okna ter ugibali, od kod prihaja glasba.

Izbira dejavnosti v dopoldanskem in zgodnjem popoldanskem času je bila prepuščena udeležencem. Nekaj punc in fantov je po zajtrku odšlo smučat, ostali smo se zadržali ob pesmi ali se med sprehodom nastavljali sončnim žarkom, pridne roke pa so ves dan po malem pripravljale dobrote za kosilo ... Ob vsem tem smo si ustvarjali priložnosti za kakovostno druženje, zanimive pogovore, branje, zrenje vase in molitev.

Sobotni večer je oplemenitila mlada izobraženka Mariana Rožanec, rojena v slovenski družini iz Argentine. Za vrnitev v domovino svojih prednikov se je odločila, ko je dobila službo v Ljubljani. V izjemno živahnem predavanju nam je spregovorila o svojem doživljanju slovenstva na tujem, o organiziranosti slovenske skupnosti v Argentini in dejavnostih, prek katerih je kot mladostnica spoznavala Slovenijo. Večkrat je poudarila, da »argentinski

Ko se je Mariana preselila v Slovenijo, je močnejše občutila sorodnosti in razlike med življenjem v Sloveniji in Argentini. Na splošno mladi, ki obiskujejo sobotno slovensko šolo,

tekoče govorijo slovensko, vendar Mariana poudarja, da se jezik čedalje težje ohranja, in se opažajo očitne razlike že med njeno generacijo in sedanjo, četrto generacijo Slovencev v Argentini.

Katja Markelj

čudež«, kot nekateri imenujejo uspeh tamkajšnje skupnosti, ni naključje, temveč je sad premišljene, skrbno načrtovanega in predanega dela prve generacije izseljencev, ki so tej skupnosti posvetili svoje življenje. Mlajši rodovi s spoštovanjem gledajo na vrednote, ki so jih prejeli od starih staršev, in jih po svojih močeh predajajo naprej. Opozorila pa je tudi na pomanjkljiv odnos, ki ga imamo Slovenci, živčiči znotraj meja, do lastne kulturne in narodne identitete. Za konec je duhovito ponazorila nekatere razlike med Argentinci in Slovenci ter z nami delila nekaj s tem povezanih zabavnih prigod.

Višarski dnevi mladih so se zaključili v nedeljo popoldan z obiskom trojezične svete maše, kosilom, pospravljanjem doma in vožnjo v dolino. Kar stali smo sredi parkirišča, kot da se ne moremo raziti. Pa smo zopet začeli peti ...

Novejša sakralna arhitektura v Mariboru

Župnija sv. Janeza Boska

Župnija sv. Janeza Boska je ena izmed mlajših župnij v Mariboru. Razprostira se pod Pohorjem na področju Nove in Borove vasi, s pogledom proti Pekrski gorci. Ob njeni ustanovitvi, na praznik sv. Andreja, 30. novembra leta 1986, župnija še ni imela svoje cerkve. Imela pa je na voljo zgolj majhno kapelo za maše ob delavnikih, dve maši ob nedeljah, ena nedeljska pa je bila v dvorani MČ Nova vas.

Red salezijancev je v Mariboru prisoten že dolgo časa in čeprav so si ljudje cerkev želeli in jo potrebovali, pa v začetku zaradi različnih okoliščin tega ni bilo mogoče udejanjiti. V okviru Don Boskovega centra se je leta 2011 situacija premaknila v prid vernikom in pričela se je gradnja svetišča. Don Boskov center je sestavljen iz štirih segmentov: župnije sv. Janeza Boska, Salezijanskega mladinskega centra (SMC), Salezijanske redovne skupnosti ter Zavoda Andreja Majcna. Zavod je bil ustanovljen za vzgojno, izobraževalno, kulturno, športno in socialno dejavnost. Organizira kulturne večere, tedensko rekreacijo za starše, vikende za družine in športne skupine mladih. Don Boskovemu centru ostaja za zdaj še nedokončana izgradnja zvonika, kapele, večnamenske dvorane in nekaterih namenskih prostorov.

Ob pogledu na celotni stavbni organizem gre za nekakšen objekt »stavbni otok«, v katerem se nahaja majhen park, ki zapira ves ustvarjen zidan kompleks pred dvema zunanjima glavnima cestama. Tloris celotne zgradbe je oblikovan pravokotno, z introvertiranim osrednjim dvoriščem, s cerkveno ladjo in načrtovanim zvonikom, ki se dvigata nad njo. Cerkevna fasada izstopa v plašču bele opeke, kar daje zgradbi polnost oblike, na njej pa so zaznamovane nevpadljive, povsem ploščate dekoracije: sedem križev iz enakega materiala.

Cerkev je zanimiva po svoji malce drugačni obliki in hkrati notranjosti. Prostor ima obliko trikotnika, z zaobljenimi koti in stranicami. To se kaže v izredni dovršenosti, gladkosti oblik, ki nastopajo brez kakršnekoli robusnosti ali trdote. Očitno pozornost pa vzbuja svojevrstno izveden introvertiran kontemplativni prostor svetišča, saj so temu v čast arhitekti izvedli prav poseben dotok svetlobe. To mesto je zaznamovano z mističnim žarom svetlobe, ki prihaja skozi t. i. okulus na stropu. Znano je pravilo, da svetloba, ki prihaja iz okroglih strešnih oken, rada zavira difuzno svetlobo v prostoru, a ta cerkev je ravno zaradi tega »ar-

hitekturnega eksperimenta« presegla svojo fizično prisotnost in s tem postala nekakšno mistično svetlobno svetišče.

Pretežno nedekoriran izraz ladijskega telesa izraža plastično mehko betonskih sten. Obod ladje se predstavlja s posamičnimi vodoravnimi stenski vdolbinami, s kapelo in tabernakljem, vhodom v zakristijo, spovednico, stranskim in glavnim korom ter z oltarjem in prostorom za molitev. V cerkvi so nameščene lesene klopi, namenjene tristotim vernim dušam oziroma obiskovalcem. Tlom podarja toplino hrastov les, iz višine pa ga zre sto ročno izdelanih glinenih svetilk. Projektanti in naročniki so si zamislili ta ekstravaganten tip stavbe okrasiti s stotimi lestenci. Njihovo izdelavo je na klasičen in ročen način brezhibno izvedla lončarska delavnica Centra DUO v Veržeju. Iz naravnih materialov je izdelana tudi bogoslužna oprema, kot so oltar, ambon, sedilije in prezbiterij. V tem delu se nam predstavljajo bronasti kipi z Vstalim Kristusom, Don Boskom z Dominikom Saviem in angelom s harfo. Te skulpture so dar salezijancev iz Švice, ki so tudi sicer pomagali pri gradnji cerkve. Dragocen je prav tako starejši Marijin kip, dar salezijanske skupnosti iz Veržeja. Preprostost in kompleksnost – les, glina in beton – izžarevajo sinhrono skupno harmonijo, ki je ni mogoče do konca izpovedati. Umetniških slik zaenkrat v cerkvi še ni mogoče zaslediti. Tabernakelj, ki se nahaja v stranski kapeli, ima obliko triptiha. Še posebej je dragocen, saj so njegova vratca originalna in hkrati ta prva iz tabernaklja bazilike Marije Pomočnice v Turinu, iz leta 1865, ki jo je zgradil sv. Janez Bosko.

Avtorji Don Boskovega kompleksa v Mariboru so DANS arhitekti. Gre za skupino stavbarjev iz Ljubljane, ki preko svojega ustvarjanja spodbujajo socialne stike, delujejo terapevtsko, dvigajo bivalno kulturo in razširjajo domišljijo. V cerkvi je od lanskega leta dodana še ena plemenita novost, in sicer blazine za nove sedilije. Izdelane so iz ročno polstene volne in so naravne bele barve volne. Gre za delo izkušenih članic Društva za promocijo izdelkov iz volne jezersko-solčavske ovce – Bicka, v sodelovanju z DANS arhitekti in še mnogih drugih ustvarjalcev.

Cerkev sv. Janeza Boska, foto: Miran Kambič

Pogled proti kapeli, foto: Miran Kambič

Srečanje z moderno cerkvijo sv. Janeza Boska vzbudi v obiskovalcu svojevrstno avanturo, prežeto z impresivnimi, ganljivimi občutki. Arhitektura artikulira v nas doživljanje bivanja v svetu. Krepi naš čut za vsestransko pozitivno razmišljanje in ustvarjanje tako mladih, kot tudi nas, ki jih vzgajamo. In s tem bi se Don Bosko gotovo strinjal.

Skulpture v prezbiteriju

Del cerkvene notranjosti, foto: Miran Kambič

Brez vode ni življenja

1. Kaj je na sliki?

J Z E O R E

E M R O J

K E R A

P O K O T

N R B I I K

K O D N J V A

O Č R J E V I M

P S A L

2. Dopolni z ustreznimi besedami.

jezero reki morje jezera slap reka slap potoku vodnjak ribnik morje

Voda, ki pada z višine, se imenuje _____.
 Ob bistrem _____ je mlin.
 Na gradu je lep srednjeveški _____.
 Kmet ima lep _____.
 Letos gremo na _____ v Piran.

Skozi Maribor teče _____ Drava.
 Blizu Bohinjskega _____ je _____
 Savica.
 Sava in Drava sta slovenski _____.
 Soča se izliva v Jadransko _____.

3. Primerjaj in napiši stavke.

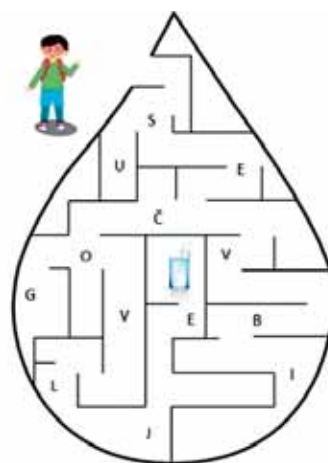
stopnjevanje pridevnika:	z obrazili			s prislovom (opisno stopnjevanje)
	-ši	-ji	-ejši	
osnovnik	dolg	tih	močan	rumen
primernik	daljši	tišji	močnejši	bolj rumen
presežnik	najdaljši	najtišji	najmočnejši	najbolj rumen

Sava – Sora (dolg) → Sava je daljša kot Sora.
 reka – potok (širok) → _____
 jezero – ribnik (globok) → _____
 morje – reka (čist) → _____
 vodnjak – grad (star) → _____
 potok – slap (tih) → _____

4. Napiši ustrezno obliko.

Sava je _____ slovenska reka. (dolg)
 Soča je _____ slovenska reka. (zelen)
 Slap Kloma je _____ slovenski slap. (visok)
 Bohinjsko jezero je _____ slovensko jezero. (globok)
 Cerknško jezero je _____ slovensko jezero. (velik)

5. Janez je zelo žejen. Pomagaj mu najti pot do kozarca vode. Črke, ki jih srečaš, ti povejo, kje v Sloveniji so soline.

Rešitev: _____

6. Ali poznate besede?

Daljše obdobje brez padavin je ...
 a) moča
 b) suša
 c) poplava

Cerkniško jezero je ...

a) podzemno jezero
 b) presihajoče jezero
 c) gorsko jezero

Reka s kraškimi izviri, ki ob stiku z apnencem ponikne v tla, je ...

a) podzemna reka
 b) ponikva
 c) ponikalnica

Gorski potok z zelo velikim padcem je ...

a) hudournik
 b) izvir
 c) krnica

7. Kako se nadaljuje pregovor?

Vodo se naučimo ceniti šele, ...
 a) ko se vodnjak posuši.
 b) ko je suša na njivi.
 c) ko pride žeja.

Ko padeš v vodo, je prepozno, ...

a) da bi se rešil.
 b) da bi se učil plavati.
 c) da bi klical »na pomoč«.

Vsaka voda je pri izviru ...

a) hitra.
 b) živahna.
 c) čista.

Rešitve:

- jezero, morje, reka, potok, ribnik, vodnjak, močvirje, slap
- Voda, ki pada z višine, se imenuje slap. / Ob bistrem potoku je mlin. / Na gradu je lep srednjeveški vodnjak. / Kmet ima lep ribnik. / Letos gremo na morje v Piran. / Skozi Maribor teče reka Drava. / Blizu Bohinjskega jezera je slap Savica. / Sava in Drava sta slovenski reki. / Soča se izliva v Jadransko morje.
- Sava je daljša kot Sora. / Reka je širša kot potok. / Jezero je globlje kot ribnik. / Morje je čistejše kot reka. / Vodnjak je starejši kot grad. / Potok je tišji kot slap.
- Sava je najdaljša slovenska reka. / Soča je najbolj zelena slovenska reka. / Slap Kloma je najvišji slovenski slap. / Bohinjsko jezero je najgloblje slovensko jezero. / Cerknško jezero je največje slovensko jezero.
- Sečovlje
- c, b, c, a
- a, b, c

Igra za učenje jezika: KAKŠNO JE VPRAŠANJE?

Učence razdelimo v 2 skupini. Vsaka skupina dobi svoj kartonček z napisanimi odgovori. Sledi sestavljanje vprašanj, na katera mora druga skupina odgovoriti tako, da bodo odgovori prav besede s kartončkov.

Primeri:

Januar
 Sava
 Veselje
 Grd

Rdeč
 Bohinj
 Vrata
 Odličan

Premisleki

Pravnik ddr. Klemen Jaklič v državnem zboru ob izvolitvi za ustavnega sodnika

Iskrena hvala najprej suverenu te države, torej ljudem. Od vas prihaja Ustava in zaradi vas je Ustava. Hvala za priložnost in odgovornost služiti vsem z enakim spoštovanjem. Hvala tudi tistim od vas, ki ste mi ves čas zaupali. Kot sem zapisal že ob soglasju h kandidaturi, ob tako trdni podpori bi za pravno državo šel na tnilo slovenske realnosti ne enkrat, dvakrat, ampak stokrat, če bi bilo treba.

Hvala tudi temu Zboru za izvolitev, tistim, ki ste obkrožili moje ime s takšno večino. Kdor pa vladavino ljudi jemlje resno, si obenem ne želi izvolitve s stoodstotno podporo, zato enaka hvala tudi tistim izmed vas, ki ste k tej odločitvi prispevali njeno demokratičnost. /.../

Na koncu še tebi, Slovenija, domovina. »Čez sedem dolgih let,« praviš svojim fantom v narodni pesmi. Meni si jih dodelila sedemnajst – dolgih let tujine. Tudi zato vem, da kot vsaka domovina nosiš v sebi neprecenljivo dobro, pa tudi krivico. Sedemnajst je kot nič v primerjavi s tistimi, ki jih je roka tvoje krivice kdaj – kadarkoli – zares dosegla. In tistimi, ki jim ni bilo dopuščeno, da bi še kdaj videli tvoje lepe planine, tvoja cvetoča polja. Želim si, Slovenija, da ne pozabiš na nikogar več. Iz svoje krivice črpaj spoznanja svoje boljše prihodnosti. Da boš dežela pravice in enakih možnosti za vse. Ta obljuba obljub je bila dana tudi v Ustavi tvoje dr-

žave. Na vseh nas in tistih, ki pridejo za nami, je, da je izpolnimo svoj del. Hvala torej tudi tebi za klic in srečno, domovina Slovenija!

Klasični filolog akad. dr. Kajetan Gantar v Zavezi o kulturnem molku

To se mi zdi najbolj absurdna, naravnost nora poteza, najbolj nesmiseln diktat. Narodu, ki je stoletja z besedo, pesmijo in kulturo kot svojim edinim orožjem kljuboval pritiskom germanizacije, italijanizacije, islamizacije, v najtežjih preizkušnjah prepovedati besedo in zamašiti usta – to je zločin! /.../

Iz zgodovine sploh ne poznam nobenega kulturnega naroda, ki bi bil tako debilen, da bi se pred tujimi okupatorji zavijal v kulturni molk. Nasprotno, v antiki so premagani Grki, Izraelci, Kartazani in drugi podjarmljeni narodi rimskim okupatorjem dokazovali, da jim lahko, če že ne z orožjem, kljubujejo s svojo kulturo, tako da je moral celo Horacij, eden največjih rimskih pesnikov, priznati: *Graecia capta ferum victorem cepit et artes intulit agresti Latio.* »Podjarmljena Grčija je podjarmila divjega zmagovalca in prinesla umetnost na latinsko podeželje ...« /.../

Namen tega je bil, da narod postane in ostane nepismen in nekulturen: takšnemu narodu lažje vladaš. Tiskalo in objavljalo se bo samo tam, kjer smo mi gospodar, samo to, kar bosta naša cenzura in agitprop dovolila. To je bil tudi način, da so lahko izvajali diferenciacijo in pokazali, kdo sodi kam. Janko Moder in Severin Šali sta morala po vojni v zapor, prav tako mnogi igralci Drame in pevci Operre, češ da so med vojno kršili kulturni molk; Župan-

čiču se las ni skrivil, čeprav je tudi objavil pesmi v Zborniku Zimske pomoči, in Finžgarju tudi ne. Kulturni molk je bil čista farsa, največja degradacija, kar so si je mogli izmisliti in privoščiti.

Publicist dr. Žiga Turk na spletnem Časniku o napadalnosti levega

Živčnost in jeza zaradi neuspeha se kaže v poseganju po težjem in v vojni preizkušenem orožju. Stekla levica zdaj svoje nasprotnike obkłada s fašisti, klerofašisti, neofašisti, evrofašisti ipd. Sebe pa deklarira za antifašiste, kratko antifo. Svojo regresivnost demonstrira s tem, da je za svoj boj izbrala taktiko, ki jo je v preteklosti uveljavil Josip Stalin. Tule bomo utemeljili, da če kdo govori o fašistih, potem je še največ, kar se iz tega lahko naučimo, da je dotični – žal – stalinist.

Če je druga svetovna vojna za Sovjetsko zvezo še minila kot domovinska vojna, pa je komunistični propagandni stroj kmalu po njej obnovil narativ, da je šlo za boj s fašisti. Obnovil zato, ker je bil bolj med komunisti in fašisti prevladujoč narativ Moskve med obema vojnoma. /.../

Tudi v Sloveniji se je fašistični okupator izkazal za bistveno blažjega od nacističnega. V od Italijanov zasedeno Ljubljansko pokrajino so lahko pribežali domoljubi iz vse Slovenije, ves čas je delovala Ljubljanska univerza. Celo Raba in Gonarsa ter požiganja celih dolin na Dolenjskem in Notranjskem partizansko gibanje ni ocenilo kot dovolj hud zločin, da fašističnih generalov leta 1943 ne bi prijazno pospremlilo do meje, ne da bi se komu skrivil kak las.

Novice

USTANOVITEV STRANKE ALEŠA PRIMCA. 25. marca je bila v Škofji Loki ustanovljena stranka *Glas za otroke in družine*, ki jo je Aleš Primc napovedal ob zmagi na referendumu, s katerim je bil konec leta 2015 zavrnjen sporni družinski zakonik. Ustanovnega kongresa stranke se je udeležilo približno 120 delegatov. Njihov program za zdaj ni zelo obširen, v najkrajši različici pa so ga formulirali v štiri točke: štirikrat več za Slovenijo – več spoštovanja mam in očetov, več otrok, višje plače in višje pokojnine. Stranka poleg otrok in družine poudarja tudi domoljubne in krščanske vrednote. Za predsednika stranke je bil s soglasno podporo izvoljen Aleš Primc. Ta je svojo politično kariero začel pri podmladku Slovenskih krščanskih demokratov, leta 2000 pa ostal v združenju Slovenski ljudski stranki kljub njeni dvomljivi politiki, zaradi katere je dr. Andrej Bajuk ustanovil svojo. V SLS je nekaj časa celo opravljal funkcijo predsednika glavnega odbora. Kasneje se je posvetil civilnodružbenemu delu za ohranitev družine in pravice otrok.

Aleš Primc, foto: Bobo

Novoustanovljena stranka je v programski deklaraciji, ki jo je sprejel kongres, med drugim zapisala, da zdravstveni in pokojninski sistem ter kultura lahko preživijo samo ob bistveno večji rodnosti, kot jo imamo zdaj. Vsi delavci morajo za delo dobiti pošteno plačilo, ki zadostuje najmanj za dostojno življenje, so poudarili.

Politični analitiki, ki se zavedajo pomena družine za obstoj sleherne družbe, so pojav nove stranke večinoma ocenjevali kot pozitiven, v programu pa so jih zmotili predvsem elementi v zvezi z gospodarsko politiko, ki ne predstavljajo socialne misli Janeza Evangelista Kreka, pač pa mestoma kar podaljševanje socializma najslabše vrste.

SPORNA GRADNJA DRUGEGA TIRA. Strokovnjaki s področja strojništva, tehniške fizike, energije, gradbeništva, montanistike, naravovarstva, arhitekture in pravne zaščite so na vlado naslovili kritično pismo, s katerim opozarjajo na nepreglednost projekta gradnje drugega tira, na grozečo nepopravljivo škodo ter na delovanje v nasprotju z veljavnimi predpisi o pripravi javnih investicij, kar omogoča koruptivna ravnanja vpletenih.

NOVI PREDSEDNIK SLOVENSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE. Slovenski škofje so 13. marca 2017 izvolili novega predsednika in podpredsednika SŠK. Novi predsednik je postal ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore, podpredsednik pa mariborski nadškof metropolit msgr. Alojzij Cvikl. Nadškof Zore je sedmi predsednik SŠK in je nastopil službo 26. marca 2017 za dobo petih let.

ŠTIRJE NOVI USTAVNI SODNIKI. Državni zbor je potrdil štiri nove ustavne sodnike Mateja Acetta, Klemna Jakliča, Marijana Pavčnika in Rajka Kneza. Vsi štirje novi ustavni sodniki so takoj po razglasitvi izidov glasovanja tudi prisegli. Poudarke iz zahvale dvakratnega doktorja znanosti in profesorja na harvardski univerzi objavljamo v rubriki Premisleki.

GLEDALIŠKO GLASBENA PREDSTAVA O ŽIVLJENJU IN DELU LOJZETA SLAKA. Februarskima predpremieri in premieri predstave *En godec nam gode* je sledilo še osem zelo dobro obiskanih ponovitev. Morebitne nadaljnje predstave so predvidene za jesen.

OBNOVLJENA ŠPETRSKA ŠOLA. V Špetru v Beneški Sloveniji so marca odprli obnovljene prostore Državne večstopenjske šole z dvojezičnim poukom. Udeležilo se ga je skoraj 500 ljudi, med njimi tudi minister Žmavc in predsednik države Pahor. Pouk v špetrski šoli po sedmih letih znova poteka na enem mestu, kar predstavlja odpravo velike ovire za normalno delo.

NOVI DRUŽINSKI ZAKONIK. Z glasovi vladne koalicije in levega dela opozicije je bil sprejet družinski zakonik. Družina je sedaj opredeljena kot življenjska skupnost otroka, ne glede na njegovo starost, z obema ali enim od staršev ali z drugo odraslo osebo, če ta skrbi za otroka in ima do otroka določene obveznosti in pravice. V NSi in SDS so bili med razpravo kritični do zakonika, ki so ga volivci zavrnili na dveh referendurnih in ki po njihovem mnenju odpira pot posvojitvam otrok s strani istospolnih parov ter teoriji spola.

Kraja kot simbol politike

► Stane GRANDA

Eden največjih problemov slovenske družbe so kraje v državnih podjetjih. Časopisi in elektronski mediji so polni podatkov o osebah, ki bogatijo na račun državljanov. Gotovo ni človeške družbe, kjer ne bi bilo tatov, za našo državo pa je značilno, da je kraja sestavni del državne ekonomske politike in da zaradi tega ni nikomur nerodno. Sramu kot besede in dejanja v Sloveniji sploh več ne poznajo. Nekaj časa so bili na udaru univerzitetni profesorji, stalno so zdravniki – oboji seveda povezani s politiko, sedaj, ko so v igri večje vsote denarja, pa stopajo v ospredje politiki. Njihova moč je v starih političnih navezah in močni podpori pripadnikov nekdanje komunistične tajne policije, med katerimi so danes že številni njihovi potomci. Vključeni so kot nasledniki »preverjenih« kadrov.

Gospodarstvo se je nekoliko okrepilo in država je pred večjimi investicijami. Ni se še polegel prah ob milijonskih krajah ob gradnji termoelektrarne v Šoštanju, že kažejo s prstom na gradnjo železniške proge med Koprom in Sežano. Predračun je tako napihnen, ne samo po mnenju opozicije, celo državnih ustanov, da tiste, ki so politično pri koritu, enostavno sili v krajo. Vodilni politiki se ne trudijo, da bi take trditve zavrnili. Ne zato, ker jim ne bi nihče verjel, ampak zato, ker se jim zdi to normalno in pravično. Kdor je v vladi, si namreč mora nabrati kapitala za sušna leta. Vladajoči morajo poplačati tudi svoje najvidnejše politične pristaše, ki trenutno niso v vladi. Tako je skupina, med katerimi so nekdanji predsednik vlade in nekateri najvidnejši komunistični politiki, nedavno ustanovila svetovalni inštitut, ki bo za nekaj deset tisoč evrov pomagal rudniku premoga odpuščati rudarje. In to rudnik, ki ima že tako težave pri zagotavljanju denarja za redne plače. Kot smo že omenili, se tako dogaja izključno pri državnih podjetjih. Prav zato so demokrati, ki izhajajo iz politikov slovenske osamosvojitve, povsem nekritično proti državni lastnini. Njena ukinitve ali vsaj zmanjšanje na nujni minimum je namreč edina možnost, da se s tako prakso preneha.

”

»Kriv je, ker je naš politični nasprotnik.« To je za njih največji, vse presegajoči zločin. Tipična stalinistična filozofija in praksa.

Simbol državne lastnine in njene kraje je Nova ljubljanska banka. Čeprav je že 25 let od padca komunizma, jo njegovi podporniki še vedno trdno držijo v svojih rokah. Za njeno reševanje so morali državljani prispevati nekaj milijard (!) evrov. Koncem leta naj bi prešla v zasebne, verjetno tuje roke. To je politična zaveza Evropski zvezi. Ponujajo pa jo na tak način, da bo vlada še vedno obdržala glavno besedo oziroma da bi odgnali možne kupce.

Spomnimo se afere »patria«, izdelavo vojaških oklepnih avtomobilov, ki jih Janševa vlada ni prepustila onim, ki so bili s prejšnjo levo vlado o tem že pisno dogovorjeni. Prvak opozicije je bil obtožen sprejemanja podkupnine, zgubil volitve in bil po nekaj letih po sklepu ustavnega sodišča oproščen. Njegovi nasprotniki so bili namreč tako prepričani v svoj prav, da se niso niti potrudili pridobiti verodostojnih dokazov. Njihov glavni argument je bil: »Kriv je, ker je naš politični nasprotnik.« To je za njih največji, vse presegajoči zločin. Tipična stalinistična filozofija in praksa. Pri ljudeh je premalo opaženo dejstvo, da so potem tožili državo zaradi izgubljenega pričakovanega dobička v znesku okoli pol milijona evrov. Tožbo so, pod levo vlado, izgubili!

Problemi, ki jih omenjamo, so mnogim znani. Aktualni postajajo, ker slovenska politika naglo plove v nemirne čase novih volitev. Pričakovani bi, da bodo volivci kraje državne lastnine v škodo vseh državljanov kaznovali. Motijo se! Pri Slovencih že nekaj let v političnem življenju ni v ospredju pamet, ampak se ljudje, tudi zaradi totalitarne preteklosti, odločajo ideološko. Njihova logika je: »Bolje, da kradejo naši, kot pa naši nasprotniki.« Prepričani so namreč, da je bistvo politike kraja državne lastnine.

Slovenija potrebuje moralno prenovo.

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA NA REKI. Sredi marca so na Reki odprli prvo podružnico Inštituta za narodnostna vprašanja, ki sicer deluje v Ljubljani znotraj ZRC SAZU. Inštitut je eden prvih znanstveno-raziskovalnih ustanov, ki je prepoznal pomembnost raziskovanja problematike slovenstva in Slovencev v Republiki Hrvaški. Novosti se veselijo tudi Slovenci, ki živijo na Hrvaškem, saj predstavlja možnost za boljšo pozicijo tamkajšnje slovenske manjšine.

BOLJŠI GOSPODARSKI KAZALCI ZA SLOVENIJO. Po poročanju Radia Ognjišče je več ustanov zvišalo gospodarske napovedi za Slovenijo. Med drugim jo je izboljšal Urad za makroekonomske analize in razvoj. Namesto za jeseni pričakovanih 2,9 odstotka se bo bruto domači proizvod letos zvišal za 3,6 odstotka. Ključno gonilo rasti ostaja izvoz, pomembno vlogo pa bodo imele tudi znova oživljene naložbe, prav tako se izboljšuje stanje v javnih financah. Precej optimizma je pokazal Mednarodni denarni sklad. Jeseni je ocenil, da bo letošnja gospodarska rast v Sloveniji 1,8-odstotna, zdaj pravi, da bo triodstotna.

KRIŽEVNIŠKA CERKEV VRNJENA PO 70 LETIH. Ministrstvo za kulturo je križevniško cerkev, ki jo v kompleksu ljubljanskih Križank upravlja Festival Ljubljana, po 25 letih denacionalizacijskega postopka vrnilo v last in posest križniškemu redu. Zdajšnji upravitelj napoveduje upravni spor.

BERTA GOLOB NAGRAJENA V ZAMEJSTVU. V Trstu so v ponedeljek že osmič podelili nagrado Nadje Maganja Jevnikar. Prejela jo je pisateljica Berta Golob. Ob tej priložnosti je rojakom zaželela, naj ohranjajo slovenščino, svoj materni jezik, da ga bodo govorili tudi prihodnji rodovi.

ŠPORT

SMUČANJE. Zaključila se je sezona svetovnega pokala alpskega smučanja. Ilka Štuhec je v skupnem seštevku končala kot druga najboljša smučarka te zime, osvojila je dva kristalna globusa, in sicer v smuku in alpski kombinaciji, superveleslalomski pa ji je ušel za borih 5 točk. Ana Drev je bila v veleslalomskem seštevku 8., velik napredek je to sezono pokazala še slalomistka Anja Bucik, ki je sezono zaključila na 17. mestu.

Letošnji izkupiček Ilke Štuhec, foto: facebook

V moški konkurenci se je najbolje odrezal Boštjan Kline. V skupnem seštevku je pristal na 20. mestu, v smukaškem na 10. in v superveleslalomskem na 11. mestu.

SMUČARSKI SKOKI. Zaključek sezone v smučarskih poletih se je že tradicionalno zgodil v Planici. Na ekipni preizkušnji je slovenska reprezentanca v postavi Anže Semenič, Jurij Tepeš, Domen Prevc in Peter Prevc zasedla 5. mesto. Na zadnji posamični tekmi se je Peter Prevc uvrstil na 6. mesto, Jurij Tepeš je bil 8., Domen Prevc 17. Poljak Kamil Stoch je poskrbel za nov rekord planiške letalnice, pristal je pri 251,5 m. V skupnem seštevku letošnje sezone je bil najboljši Slovenec Domen Prevc s 6. mestom, njegov brat Peter jo je zaključil na 9. mestu.

DESKANJE NA SNEGU. V letošnji sezoni slovenski deskarji ne najdejo poti iz krize. Tako je najboljšo uvrstitev na svetovnem prvenstvu v Sierrri Nevadi v paralelnem slalomu s 16. mestom dosegel Rok Marguč, sicer branilec bronaste medalje s prejšnjega SP predlani v Lachtalu.

MOTOKROS. Na dirki svetovnega prvenstva razreda MXGP na veliki nagradi Argentine je slavil slovenski motokrosist Tim Gajser. Prevzel je tudi vodstvo v skupnem seštevku.

ATLETIKA. Martina Ratej, slovenska rekorderka v metu kopja, je na 17. evropskem zimskem pokalu v Las Palmasu s 60,66 m osvojila zlato medaljo med članicami.

NOGOMET. Slovenska nogometna reprezentanca je na peti tekmi kvalifikacij za svetovno prvenstvo v Rusiji doživela prvi poraz. V gosteh je izgubila s Škotsko z 0 : 1.

ANGLIJA

LONDON

Slovenska sveta maša v kapeli »Našega doma« za rojake iz Londona in okolice na drugo nedeljo v mesecu marcu (letos 12. marca), ko smo obhajali drugo postno nedeljo, je bila bolj slabo obiskana. Po sveti maši smo se zbrali v dnevni sobi k druženju. Razšli smo se vsi veseli in zadovoljni v upanju, da se kmalu zopet srečamo – najkasneje na drugo nedeljo v mesecu aprilu, 9. aprila, ko bomo obhajali cvetno nedeljo, ki pomeni začetek velikega tedna našega odrešenja.

Od ponedeljka, 13. marca, dalje je bil župnik Cikanek na pastoralni

konferenci slovenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev za Slovence v Evropi pri Sv. Jožefu v Celju. Med njimi je bil tokrat tudi msgr. dr. Peter Štumpf, ki je poleg svoje soboške škofije tudi škof za Slovence po svetu. Posredoval je svojim izseljenskim duhovnikom v Evropi svoje globoke vtise z obiska Slovencev v Argentini, ko se je tam mudil v jeseni lanskega leta. V Celju je trajala konferenca do petka, 17. marca. Nato so nekateri že hiteli na svoje postojanke, drugi pa so se še nekaj dni zadržali v Sloveniji. Tako je londonski župnik ostal v Ljubljani v bogoslovnem semenišču vse do

srede, 22. marca. Domov v London se je vrnil le kako uro pred terorističnim napadom na westminstrskem mostu in pred parlamentom, ko je bilo veliko število ljudi ranjenih in tudi mrtvih. Še posebno kruta je bila smrt policista pred parlamentom, ko ga je terorist hladnokrvno zabodel. Vse to se je dogajalo samo nekaj minut od »Našega doma« v Londonu, ki se nahaja nedaleč od britanskega parlamenta. Od naših ljudi ni bilo v trenutku zahrbtnega napada nobene na omenjenem prizorišču.

Sicer pa je življenje v »Našem domu« tudi ob desetdnevni odsotnosti župnika potekalo po ustaljenem tiru

– brez kakih zapletov, saj so njegovi pomočniki ves čas z Domom lepo upravljali. Takoj ob svoji vrnitvi je župnik prodal Adrianu, v Londonu živečemu mlademu Slovcu iz Avstralije, 13 let star avto ford focus, ker ga je že obremenjeval zaradi dragega vzdrževanja (letno preko 1000 funtov) in tudi zaradi svojega poslabšanega vida. V zadnjih treh letih je župnik prestal kar štiri očesne operacije, s tem da sta bili dve neuspeli.

Na tiho nedeljo smo lepo obhajali nedeljsko bogoslužje in se duhovno pripravljamo na obhajanje velikega tedna našega odrešenja.

S. C.

BENELUKS

BENELUKS

Slovenski družinski dan v Bruslju. Potekal je v soboto, 11. marca, v Slovenskem pastoralnem centru v Bruslju. Udeležile so se ga tri mlade družine iz Luksemburga in osem družin iz Bruslja. Vodil ga je upokojeni profesor sociologije Vinko Potočnik iz Maribora, ki ima tudi sicer veliko izkušenj z vodenjem zakonskih skupin. Delavnice za otroke so vodili gospa Zora iz Maribora, glasbenica violonistka Tina Čeh in trije animatorji iz vrst študentov in stažistov, ki bivajo v SPC: Blaž, Neža in Paula. Starši so s predavateljem razmišljali o današnji podobi družine in njeni vlogi v prihodnosti. Še posebej so se posvetili sedmemu poglavju papeževe spodbude o družini Radost ljubezni, ki govori o vzgoji otrok. Skupno kosilo nas je združilo in razpoložilo. Ker je bilo lepo sončno vreme, so lahko starši in otroci odšli v park, kjer so izvedli družabno igro »Gradimo Evropo«. Po popoldanskem delu smo ob 17. uri imeli sklepno eharistično bogoslužje, kjer smo z molitvami in poročili o celodnevem dogajanju zaokrožili izredno lep in bogat družinski dan. Več o njem pa v nekaj pričevanjih, ki so jih napisali udeleženci. Na 2. strani te številke Naše luči so tudi foto vtisi, ki si jih lahko ogledate.

Job in Hana sta v otroški delavnici o molitvi sestavila molitev za družino.

Participirana homilija z otroki na družinskem dnevu v Bruslju

Pričevanja

»Zelo sem vesela, da imamo tu v Bruslju slovensko župnijo in možnost udeleževanja na takih seminarjih, saj se v življenju ves čas učim in na področju zakonskega in družinskega življenja je vsaka informacija dobrodošla. Predavanje profesorja Potočnika je bilo zelo zanimivo. Za vedno si bom zapomnila tri informacije: ljubezen znanstveno dokazano ni čustvo, družina naj ostane sproščeno zatočišče, kjer ni potrebno tekmovali, kjer se lahko odpočijemo, v nasprotju z dandanes izjemno zahtevno okolico, ki od nas zahteva, da smo v vsem prvi in najboljši. Res, najlepša hvala vsem organizatorjem.« Ana Planinc

»Družinski dan je tudi letos presegel vse prejšnje. Dal nama je veliko novih spoznanj o medsebojnih odnosih, vzgoji otrok in kar nekaj pozitivnih namigov, kako se prebijati iz dneva v dan v tem 'hitrem' slogu življenja. Vesela sva, da so tudi najini otroci na igriv način razmišljali o svoji vlogi v družini in svoje intimne prošnje prinesli na oltar med mašo ob zaključku krasnega dneva.« Petra in Nejc Vernik

»Bistvo družinskih dni je izgradnja slovenske skupnosti v Beneluxu. Družine z majhnimi otroki smo zaradi lastnih potreb in potreb otrok v tem obdobju življenja bolj zazrte same vase. Prav pride izmenjava izkušenj z družinami, ki se soočajo z realnostjo bivanja na tujem, kot mi sami. Za naše otroke pa je pomembno, da v tujini, kljub temu da je to njihov dom, poznajo in imajo vrstnike istih korenin. Odrasli smo lahko prejeli precej duhovne hrane, posredovane s strani duhovnika, prof. Vinka Potočnika, otroci so uživali v druženju in igri. Tudi tisti, ki cenijo kulinarčne dobrrote, so prišli na svoj račun – slovensko kosilo

iz Maasmecheln je prišlo neposredno na naše krožnike. Hvala gospodu Revinšku za ves trud.« Marko Krajnc

»Čeprav sem prišel v Bruselj le za krajši čas, sem hvaležen za priložnosti, da po svojih zmožnostih pomagam pri življenju slovenske skupnosti. V tujini se človeku izostrijo občutki za bistveno, za lepo besedo in domačo pesem, za vero in kulturo, za pomen in vlogo naroda, ki mu pripada. Koliko lažje je vse to ohraniti in razvijati naprej, če se znajdeš v sredi, kjer te – dovcerajšnjega neznanca – sprejmejo kot starega prijatelja. Zato sem z veseljem pomagal pri družinskem dnevu. Skupaj z Nežo in Paulo smo bili čez dan z otroki, z njimi smo šli v park, kjer narava že sama ponuja kup priložnosti za igre, popoldne pa so se nam pridružili še njihovi starši. Otroci resnično potrebujejo tako malo, da se razvedrijo, domišljije imajo na pretek in že samo s kakšno žogo se lahko delajo pravcati čudeži. Čudovito je bilo!« Blaž Karlin, animator otrok

Družinska skupina, peta postna nedelja in obisk laičkih misijonarjev Silve in Naceta Volčiča

V nedeljo, 2. aprila, na peto postno nedeljo, smo v Slovenskem pastoral-

Priprava na prvo obhajilo – kateheza o mizi in oltarju z gostoma Nacetom in Silvo Volčiča

nem centru v Bruslju imeli zanimiv program. Ob treh popoldne se je zbrala zakonska skupina iz Luksemburga in Bruslja, ob njih pa tudi skupina prvoobhajancev in staršev, ki se pripravljajo na slovesnost prvega svetega obhajila. Istočasno se je na birmo pripravljala Petra, ki bo prejela zakrament svete birme aprila v Gorici. Vse tri skupine sta povezovala laiška misijonarja Silva in Nace Volčič, ki sta bila gosta naše skupnosti. Zakonce, prvoobhajance in njihove starše, tako kot tudi birmanko in njeno družino, sta nagovorila s pričevanjem apostolata za najbolj revne, uboge in odrinjene, za katere skrbita na svojih misijonskih poteh širom Evrope. Bogato nedeljsko srečanje smo zaključili z evarističnim slavljem. Kratkemu poročilu dodajamo njuno pričevanje:

Zakonska skupina iz Bruslja in Luksemburga z gostoma Silvo in Nacetom

Laična misijonarja Silva in Nace pri participirani homiliji na 5. postno nedeljo

»Z velikim veseljem sva se odzvala povabilu dr. Zvoneta Štrublja in v Bruslju obiskala slovensko katoliško skupnost. Navzoča sva bila v zakonski skupini, kjer smo se s pari pogovarjali o pomenu odpiranja drug drugemu in

priznavanja svojih šibkosti. Srečala sva se z otroki, ki se pripravljajo na prejem svetega obhajila in svete birme. Preseñena sva bila nad njihovo radovednostjo in željo po sodelovanju. Pri sveti maši in po njej sva predstavila društvo

Operando in najino misijonsko pot, ki se je končala v Evropi in se začenja v Aziji. Hvala Zvonetu za lepo in bogato izkušnjo. Bog dela!«

Silva in Nace Volčič
dr. Zvone Štrubelj s sodelavci

FRANCIJA

FREYMING-MERLEBACH

V mesecu marcu so se odvijali pomembni dogodki, kot je občni zbor Prijateljev slovenske katoliške misije, farno praznovanje 19. marca, na dan sv. Jožefa, zavetnika naše kapele in misije v Merlebachu, materinski in družinski dan, obhajanja obletnic, o vsem tem vam bo poročala v naslednji številki moja zvesta sodelavka gospa Jožica Curk.

Osebnostno bi vam rad poročal o obisku ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu, gospoda Gorazda Žmavca, katerega so spremljali veleposlanik RS v Parizu g. Andrej Slapničar s sodelavcem, odgovornim za konzularne zadeve, Markom Hamom, ter sodelavec ministra Primož Ilesič. Iz Pariza so se s hitrim vlakom, ki del poti prevozi s hitrostjo do 317 km na uro, pripeljali do zadnje postaje na francoskih tleh Forbacha. Tu sva ga pričakala s predsednikom društva Jadran, Francijem Povhom. V dveh avtomobilih smo se odpeljali v Merlebach, najprej na kavo v društvene prostore na rue Longue, nato smo peš prehodili pot po ulici msgr. Stan-

Predsednica Prijateljev slovenske katoliške misije Jožica Curk v dvorani slovenske misije izbrano pozdravlja navzoče visoke goste.

ka Grimsa in prišli do 5. decembra, kjer stoji naša misija. Vstopili smo najprej v kapelo, kjer je vse pomembne goste pozdravil župnik in razložil tako zgodovino izseljenstva kakor nastanek mozaikov, ki se ravno v teh mesecih nadaljujejo. V njih je bil simbolično vključen leta 2004 tudi zadnji izkopani črni premog iz globine 1200 m in je ravno tekom dolgih desetletij postal za mnoge naše družine bel kruh in podlaga za novo življenje. Pred odhodom iz kapele v prvo nadstropje je gospod minister vnesel nekaj svetlih kamnov, ki jih je prinesel iz Trente, v naš nastajajoči mozaik, in

sicer v pot, po kateri se bo izgubljeni sin vrnil v Očetovo hišo. To so storili tudi vsi njegovi spremljevalci. Ogleдали smo si najpomembnejše prostore naše misije, ki od kleti do podstrešja predstavlja kar 600 kvadratnih metrov površine. V lepo pripravljene dvorane smo najprej s slikovno podlago predstavili naše redno in izredno, krajevno in nacionalno delovanje. Nismo izpustili tudi vezi, ki jih tkemo preko naših meja z Beneluksom in Švico v obliki izmenjav in sodelovanj pri romanjih. Minister si je z zanimanjem vse to ogledal, pred tem pa je skupaj z veleposlanikom iz župniko-

Obrazložitev zgodovine slovenske migracije g. ministru v odsevu črnega premoga v mozaiku slovenske kapele v Merlebachu

vih rok prejel vezan letnik Naše luči 2016. V njem si je lahko na vlaku podrobneje ogledal in prebral delovanje naše misije. Po ogledu razstave je spregovorila in z izbranimi besedami pozdravila odlične goste tudi naša predsednica gospa Jožica Curk:

»Spoštovani gospod minister Gorazd Žmavc:

V veliko čast si štejem, da vas danes lahko pozdravim in vam zaželim, da ste pristrčno dobrodošli med nami slovenskimi rojaki v imenu društva Prijateljev slovenske katoliške misije Freyming-Merlebach. Želja spozna-

Pevski zbor Jadran je v Béningu s pesmijo in slavnostnim kosilom počastil ministrov obisk.

Minister Gorazd Žmavc polaga svetle kamne iz doline Trente v nastajajočo pot mozaika izgubljenega sina.

nja je obojestranska. Z vašim obiskom med nami potrjujete, da nismo pozabljeni od strani predstavnikov, ki so odgovorni za Slovence v tujini.

Prišli ste med nas z željo, da spoznate kraj, kjer živijo številni slovenski rojaki in jim tujina predstavlja drugo domovino. Nam je pa v veliko veselje, da spoznamo predstavnika, odgovornega za Slovence, ki živijo zunaj domačih meja.

Okno naše skupnosti je naša slovenska misija, njeno življenje se vrača na 92 let pretekle dobe. In društvo Prijateljev praznuje letos 34. leto obstoja. To je kraj, kjer dihamo, skoraj bi rekla, slovenski zrak. Tu se ohranjajo običaji, kjer slovenska tradicija živi. Tukaj se poje slovenska pesem in govori naš materni jezik.

Smo ponosni in veseli, da imamo slovenskega duhovnika, ki je steber vsej slovenski skupnosti, gospoda župnika in delegata Jožeta Kamina.

V domu se duhovno in kulturno odvijajo naša srečanja, ki nam odpirajo ogledalo naših uspehov. In v zadoščenje nam je, da lahko prispevamo k uspehu obstoja.

Naš ponos je tudi, da je naša rodna domovina Slovenija neodvisna. Preteklo leto je praznovala svoj jubilej, 25 let samostojnosti. Je mlada država, bila je tudi že predsednica Evropske unije, zato jo svet ne more več prezreti. In smatram, da bi vsak Slo-

venec moral braniti in širiti slovenske kulturne vrednote v tujini.

Zato smo še bolj ponosni, da imamo naš dom, ki je središče našega življenja v tujini, ki nam kaže pot in vabi k skupnosti slovenska srca, kateremu se z veseljem pridružujejo tudi domačini.

Hvala vam, gospod minister Gorazd Žmavc za vaš obisk, ki se bo vpisal v zgodovino naše slovenske misije.

Predvsem smo vam hvaležni za skrb in pomoč, ki jo posredujete pri Uradu Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in se vam danes v imenu društva toplo zahvaljujem za vsakoletno pomoč, ki je za nas izrednega pomena. Oceniti ni težko, stavba je zahtevna pri vzdrževanju in tekom leta so stroški neprecenljivi.

Gospod minister, toplo se vam zahvaljujem za vaš izredno bogat in pomemben obisk za naše društvo. Naj vam spomini na to srečanje ostanejo, da živijo v tujini Slovenci, katerih srce je za vedno vezano na našo lepo domovino Slovenijo.»

Po skupnem aperitivu iz domačih in krajevnih dobrot, ki so jih prinesli naši rojaki in francoski prijatelji, smo zapustili zgornje prostore dvorane slovenske misije in se odpeljali na skupno kosilo v Bening, ki ga je za dobrih 80 oseb priredilo društvo Jadran. Ob vstopu so mu s pesmijo zaželeli dobrodošlico, nato je g. minister pozdravil in nagovoril vse

Ob odhodu še posnetek z vsemi uradnimi predstavniki države, delegature, misije in društev

navzoče, podelil gospodu Franciju Povhu posebno plaketo kot priznanje za njegovo požrtvovalno delo, saj je društvo obhajalo svojo 50-letnico obstoja v preteklem letu. S predstavniki društev in župani smo ob odličnem kosilu nadaljevali srečanje. Med sirom in sladico pa sem zapeljal eminentne goste na ameriško pokopališče, ki je največje v Evropi, v Saint-Avold, kjer počiva 10.489 ameriških vojakov. To eksteritorialno ozemlje je zelo lepo in spominsko negovano. Gostje so bili res presenečeni nad preprostostjo in hkrati prostranostjo polj, kjer ima vsak padli vojak križ ali šestkrako zvezdo iz belega marmorja, na katerem so vklesani njegovi podatki. Spodbuda, da bi tudi naše domače žrtve imele dostojna obelež-

ja in kraj spomina ter molitve. Po kavi smo se odpeljali zopet na postajo in se po skoraj sedemurnem obisku poslovili od naših spoštovanih gostov. Gospod minister je obljubil v bodoče dvodnevni obisk naših krajev, ker je življenje skupnosti živahno, nekaj pobud glede sodelovanja na glasbeni podlagi kot tudi odziv z našim obiskom v Sloveniji pa je le del omejenih obojestranskih načrtov.

Vse rojake iz Francije in sosednjih držav prisrčno vabim na vseslovensko romanje, ki bo tudi letos 1. maja v Habsterdicku z mašo ob 10. uri, ob 12. uri skupno romarsko kosilo v Merlebachu in nato ob 15.30 koncert zbora Jadran ter pete litanije pred Najsvetejšim. Vsi Marijini častilci, lepo vabljeni.

Jože Kamin

HRVAŠKA

PULJ

Prvi znanilci pomladi nas prebujajo v sveža jutra in nam omogočajo občudovanje Njega, ki nas bogati in poživlja.

V tem duhu deluje tudi SKD Istra Pulj, ki skozi različne dejavnosti ponovno poživljajo kulturno in duhovno življenje vsakega izmed nas, še posebej Slovencev v različnih kulturnih okoljih zunaj Slovenije.

Ob vsem tem se ne moremo izogniti posebnim trenutkom, ki so povezani s slovesom od **Martina Bizjaka**, likovnega pedagoga, ki je prišel v Pulj leta 1957, kjer je že živel njegova sestra. Najprej je bil zaposlen kot likovni pedagog, nato je bil referent za kulturo v Občini Pulj, kasneje tudi voditelj kulturno-estetskega izobraževanja na Delav-

ski univerzi. Po ustanovitvi festival-ske organizacije s sedežem v Pulju je postal direktor festivala jugoslovskega igranega filma (1975–1984). V Pulju je zasnoval svojo družino, žena Živa, tudi Slovenka, in hčerki Breda in Neva, so spremljevalke njegovega tako zasebnega kot tudi profesionalnega in umetniškega življenja. Njegova zadnja zaposlitev je bila v Nacionalnem parku Brioni. Upokojil se je leta 1993 in od takrat je pisal in slikal intenzivneje ter razstavljal predvsem na Hrvaškem in v Sloveniji. Bil je tudi aktiven član in pomemben soustvarjalec kulturnega programa v Slovenskem kulturnem društvu Istra v Pulju.

Kot je zapisala dr. Karmen Medica: Martin Bizjak je bil upornik, raziskovalec in umetnik. Vedno so ga zanimale univerzalne vrednote, ki jih je iskal v specifičnem, splošno dobro in spremembe, ki jih dosežemo z majhnimi koraki. Kot kulturnik in umetnik se je osredotočal na ves ta mozaik ljudi, kultur in jezikov, aspiracije, imaginacije, potenciale mesta, v katerem je živel.

Člani slovenskega društva smo imeli veliko čast biti deležni prilo-

žnosti, ko je svoja dela razstavljal v naših prostorih – Galeriji. Bil je iskren prijatelj in soustvarjalec našega kulturnega delovanja. Med veliko

množico ljudi, ki so ga želeli pospremiti na njegovi zadnji poti, se je od njega občuteno poslovil s slovenskimi pesmimi zbor Encijan.

Encijan po koncertu v Portorožu

Encijan pod magnolijo pred Avditorijem Portorož

Martin Bizjak
(1927–2017)

Posebej kulturno bogat je bil mesec februar

Letošnjo proslavo slovenskega kulturnega praznika sta prevzela Slovensko kulturno društvo Snežnik Lovran (7. februarja) in Mestna knjižnica Pulj (9. februarja).

Za nas Slovence je bilo praznovanje skromnejše kot sicer, ko smo sodelovali v Pulju z branjem, recitacijami, petjem ... Ponosni smo na kovanec za dva evra, na katerem je upodobljen Prešeren.

7. februarja smo se nekateri člani SKD Istra Pulj v popoldanski uri odpravili v Lovran. Domačini so nas prijazno sprejeli z aperitivom, sokovi in Prešernovimi suhimi figami. Razvilo se je prijetno kramljanje s slovenskimi kolegi iz Reke, Labina, Umaga, Poreča, Buzeta in Pulja. Proslava se je

odvijala v novozgrajeni kinodvorani, ki je prilagojena za potrebe proslav. Člani slovenskih društev smo zasedli rezervirana mesta. Članu dramske sekcije Bazovica, Vitu Vitezu, je pripadla čast otvoritve dogodka z recitalom Prešernovih pesmi.

Predsednik SKD Snežnik Lovran, gospod Vasja Simonič, je pozdravil vse prisotne in se za obisk zahvalil sekretarju na Uradu Rudiju Merlaku, ki je zadolžen za zamejstvo. Gospod Simonič je prenesel tudi pozdrave gospoda Šonca (predsednika zveze slovenskih društev na Hrvaškem), ki se je opravičil in nam zaželel prijetno druženje.

Z enkratnim glasbenim programom in izvajanjem nas je družinska skupina Volk Folk (v nemščini narod) popeljala v pozabljen čas, čas lepe, nadvse prijetne stare glasbe.

Oče Volk je domiselno vodil večer, prepeval in igral kontrabas. Grega je muzicalal z violino, nadaljeval s kitaro in pel. Nina nas je navdušila s cimbalami, petjem in igranjem na harmoniko, imenovano plonarco, podobno diatonični harmoniki, izdelani v Trstu. Nina je na plonarci pravi mojster, iz nje je izvabila tudi poskočne viže. Hvala skupini Volk za enkratno izvajanje stare ljudske glasbe, ki nas povezuje bolj kot besede.

V dvorani so se prižgale luči in zaznali smo vonjave odlične večerje. Hvala SKD Snežnik, na čelu s predsednikom gospodom Simoničem in organizatorji.

V Mestni knjižnici smo 9. februarja obeležili kulturni praznik z ogledom ilustracij Sonetnega venca Franceta Prešerna, avtorja Mihe Maleša. Nastopila je etno skupina Kitarakon iz Celja, dogodek pa sta s svojo prisotnostjo počastila tudi veleposlanica Republike Slovenije na Hrvaškem dr. Smiljana Knez in namestnik župana Pulja Fabrizio Radin. Oba sta omenila dobro meddržavno kulturno sodelovanje. Veleposlanica pa je dodala, da bi se bilo potrebno Prešerna spomniti večkrat, tudi med letom in ne samo na kulturni praznik.

2. marca smo v galeriji SKD Istra prisostvovali predstavitvi knjige Branka Lučiča Ubežnik iz leptopa. Avtorja je predstavil novinar in poznavalec njegovih del Davor Šišovič.

Z avtorjem sta z duhovitim pripovedovanjem nasmejala polno dvorano.

Knjiga govori o alteregu lastnika prenosnega računalnika, ki se v zbirki računalniških podatkov izluči v osebnost in v tuzemnem svetu skozi anekdote, bajke in basni išče smisel življenja ter nastavlja ogledalo družbi. Avtor rad opozarja na anomalije družbe in sveta.

Tudi letos smo se z veseljem udeležili čezmejne zborovske revije Primorska poje 26. marca v Portorožu. Ob povsem napolnjeni dvorani Avditorija je nastopalo sedem pevskih zborov iz vseh koncev Slovenije, od morja do vrhov Julijcev. Le mešani pevski zbor Encijan je bil iz Hrvaške. Kot vedno smo se tudi tokrat dobro odrezali pod vodstvom umetniške voditeljice prof. Paole Stermotič, ki je zadovoljna le z najboljšim. Poslušalci so dobili in verjamemo, da so ponesli tudi domov polno glasbenih užitkov. Zadovoljstvo encijančkov nazorno kažejo slike!

Bližajoči se velikonočni čas nas povezuje v mislih na Kristusovo vstajenje, nas bogati in daje moč v vsakdanjem življenju. Prav ti trenutki so pomembni za družino, da se posamezni člani srečajo, podarijo drug drugemu nasmeh, toplino in žarke ljubezni. Vsem slovenskim rojakom po svetu želimo lepo doživeti velikonočnih praznikov. S prirčnimi pozdravi, SKD Istra Pulj.

Ivanka Koletnik

Kreativke na puljski tržnici

ZAGREB

Visok obisk med zagrebškimi Slovenci

Celjski škof mons. dr. Stanislav Lipovšek je v nedeljo, 26. marca, v kapeli Ranjenega Jezusa na Trgu Bana Jelačića v Zagrebu daroval mašo v slovenskem jeziku. Dogodek je organizirala duhovna sekcija Anton Martin Slomšek, ki deluje znotraj kulturnega društva Slovenski dom v Zagrebu.

V pozdravnem nagovoru se je škof Lipovšek zahvalil svojim rojakom, ki redno prihajajo k slovenski maši v Zagrebu in delujejo za kulturno povezanost z matično domovino. »Čestitam vam za zvestobo svojemu narodu. S tem, ko živite v Zagrebu,

se bratsko povežete s pripadniki hrvaškega naroda, a z darovanjem svete maše tukaj na glavnem trgu, v bližini katedrale, ste globoko povezani tudi s hrvaškim krščanstvom,« je povedal celjski škof in zaključil, da je velik božji dar biti skupaj s svojim narodom v tujini.

V pridigi je škof Lipovšek poudaril, da ozdravljenje slepega v evangeliju nosi v sebi pomembno sporočilo za današnjega kristjana, ker lahko resnično spregledamo oziroma zagledamo pravo luč le ob Kristusu. »Mi smo luč sveta, mi, ki posredujemo vero v tem svetu. Potrebna nam je duhovna kondicija, da bomo mogli izvrševati svoje poslanstvo oznanjevanja evangelija,« je opozoril celjski škof. Med drugim

Med sveto mašo

je škof Lipovšek podčrtal, da je treba živeti klic tam, kjer se živi, še posebej v družinah. »Velik dar je biti

poklican k veri in za ta dar moramo biti Bogu hvaležni,« je zaključil škof Lipovšek. M. Pandžić, Glas koncila

NEMČIJA

AUGSBURG

SKŠD Drava ima novo vodstvo

V soboto, 18. marca, so zbrani na občnem zboru SKŠD Drava v Augsburgu razrešili

staro vodstvo in izbrali novo. Vlogo predsednice je sprejela Cvetka Javernik in na tem položaju zamenjala Franca Kolmana. Tajniške naloge je prevzela Petra Markič, finančne v vlogi blagajnika pa Ro-

bert Magdič. Novi časi prinašajo nove izzive. V tujini je skrb za ohranjanje slovenske kulture, jezika, vere in vsega tistega, kar nas oblikuje, da smo Slovenci s srcem Slovenci, vse prej kot lahka naloga.

Novemu vodstvu želimo uspešno delovanje. Nam vsem, ki se po žilah pretaka slovenska kri, pa velja povabilo za dobro sodelovanje.

Kutin

*Novo vodstvo ob doseganju predsedniku društva Drava**Navzoči na prvem delovnem sestanku pod novim vodstvom*

BERLIN

Praznovanje prihoda pomladi – spuščanje ladjic na gregorjevo

V soboto, 11. marca, en dan pred gregorjevim, so tako kot v številnih krajih po Sloveniji tudi učenci dopolnilnega pouka slovenščine v Berlinu in njihove družine spuščali gregorčke po vodi. Na pobudo priljubljenega slovenskega župnika v Berlinu, Izidorja Pečovnika Dorija, je učiteljica dopolnilnega pouka Magdalena Novak ob podpori veleposlanice Marte Kos Marko in Veleposlaništva RS v Berlinu ter ob pomoči Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu letos že tretjič slovenske otroke in njihove družine spodbudila k praznovanju gregorjevega. Učenci so pri dopolnilnem pouku slovenščine, ki ga organizira Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, spoznavali ta stari slovenski običaj in njegov pomen. Načrtovali so izdelavo hišic in ladjic iz naravnih, razgradljivih materialov in se učili slovenske pesmi o pomladi. Za nalogo so imeli hišice izdelati doma.

Na dan dogodka so se zbrali na veleposlaništvu RS v Berlinu, kjer jih je pozdravila in nagovorila veleposlanica Marta Kos Marko. Ob prijetnem druženju so otroci svoje čudovite izdelke postavili na ogled in zapeli nekaj pomladnih pesmi. Nato so se zbrani z avtobusom odpeljali do lepega in varnega mesta ob reki Spree. Tam jih je pozdravil Izidor Pečovnik Dori. Otroci so ob reki izvedli kratek kulturni program, nato pa prižgali svečke in hišice s svečkami spustili

*Slovenska zastava na reki Spree**Jože Horvat in Jože Bonifart praznujeta god, prelat dr. Mitja Leskovar jima čestita.*

po vodi. Plavajoče hišice s prižganimi svečkami so v mirnem kotičku ob reki Spree med mešanico sodobnosti in zgodovine – moderno stavbo Paul-Löbbecke-Haus in mogočno renesančno arhitekturo nemškega parlamenta – prišle do pravega izraza, tako v očeh otrok kot tudi odraslih.

Praznovanje gregorjevega v Berlinu je letos potekalo že tretje leto in postaja med slovenskimi družinami v Berlinu že tradicija, ki razveseljuje otroke in njihove starše in vsako leto privabi številne mlade družine.

*Učenci dopolnilnega pouka slovenščine in njihovi starši**Spuščanje gregorčkov**Jure Dovžan je zaigral čestitko.**Stefi in Vlado Hozjan ob praznovanju rojstnega dne**Leonardo, Dori in Erika praznujejo rojstni dan.**Spominska fotografija*

ASEL/HANNOVER

Tokrat nas je po sv. maši povabil domov na svoj lep in velik dom domačin Henri, ki s svojo ženo Veroniko redno hodi k naši maši. Vsi smo bili polni hvaležnosti in skupaj uživali v gostoljubju gostitelja. Da smo z njim povezani, je zaslužen njegov prijatelj in naš zaslužni župljan Stanko Ficko. Tako utrjujemo nemško-slovensko prijateljstvo v tem čudovitem kraju, kjer naši Slovenci uživajo velik ugled.

Manfred, Jožica in Udo

Andreas, Stanko in Henri

Gospod Dori praznuje rojstni dan.

HAMBURG

V mesecu marcu smo obhajali sv. mašo na drugo postno nedeljo. Ob tej priložnosti se je g. Dori dotaknil pomena posta in nam dal na pot nekaj smernic za naslednji čas. Po obredu smo se zbrali v naših prostorih. Srečanje je bilo v znamenju rojstnega dneva g. Dorija, ki ga je praznoval prav na ta dan. Zato smo se mu zahvalili za ves trud, ki si ga

nalaga, da lahko spremljamo sv. maše v slovenskem jeziku. Po vseh dolžnostih, ki jih ima v Berlinu, se usede na vlak in napoti še v Hamburg. Eva Plevnik mu je pripravila torto, vsi ostali pa smo mu naše želje, čestitke in spoštovanje izrazili s pesmijo, saj ima slovenski jezik za vsako priliko primerno pesem. G. Dori je zelo priljubljen, ne samo med Slovenci, zelo ga spoštuje tudi nemška župnija, saj jim rad priskoči na pomoč,

kadar nemški župnik nima časa. Poleg njega sta v tem času praznovala še Kristina Krističević in Bojan Plevnik. Tudi njima smo čestitali in jima zaželeli dosti zdravja in sreče. Večer je potekal v veselju, pesmih in pogovorih, čas je kot vedno prehitro minil. V ponedeljek je izlet odpadel, ker je g. Dori odletel v Slovenijo, kjer je imel svoje obveznosti.

V fari sv. Bonifacija je konec februarja zaključil svojo pastoralno službo

dolgoletni župnik Johannes – Peter Paul. Tukajšnji škof mu je dodelil drugo nalogo in tako smo se morali posloviti od našega dobrotnika, ki je imel našo skupnost resnično rad in nam vedno stal ob strani. Njegov pozdrav se je vedno glasil: »Moji dragi Slovenci.« Zaželeli smo mu vse dobro na njegovem novem delovnem mestu in upamo, da se bomo še videli. Vera Šeme

ESSEN

WETTER

Vsoboto, 25. februarja, je bilo v župnijski dvorani in v kuhinji v Wettru pred mašo in po njej še bolj živahno kot na druge sobote, kadar imamo slovensko mašo. Ta dan naj bi bila naša skupnost precej številnejša ob navzočnosti nekaterih izrednih gostov. Kot smo omenili že v prejšnji številki Naše luči, smo praznovali **70. rojstni dan Jožeta Rostoharja**.

Naša srečanja v Wettru so nekaj posebnega. Lahko rečemo, da je to vedno majhen praznik, saj je ali bo v bližnjem času nekdo od nas praznoval rojstni dan. Okrogle obletnice se obhajajo še bolj slovesno. Najprej smo postreženi z raznovrstnim pecivom in kavo. Potem so napovedani slavljenci. Obvezno se zapoje »Kol'kor kapljic, tol'ko let« in morda še katera pesem. Duša tega dogajanja je Marija Rostohar, ki »vodi pregled« tega koledarja.

Ko smo se podprli s pecivom in kavo, si privoščimo še izčrpen medsebojni klepet. Na enem koncu mize so zbrani možje, na drugem pa gospe, s

svojimi tipičnimi vsebinami. Včasih so med nami tudi otroci, ki poskrbijo, da je v dvorani živahno.

Ko uspe v kuhinji dodobra pogreti doma pripravljene dobrote, sledi čisto ta prava večerja, pogosto z več vrstami mesa, solat, omake, prikuhe. Lepo je videti vse te reči, postavljene na mizo za samopostrežbo. S hvaležnostjo in izrazi pohvale se z veseljem zvrstimo in sežemo po okusnih jedeh. (Skoraj vedno je pripravljeno toliko, da gospod župnik dobi tudi za domov, da lahko sam, pa tudi organista Davorina pogosto povabi – in si postrežeta od teh privlačnih dobrot.) Na mizah je seveda na voljo pivo, domače vino ter – seveda – tudi voda.

Tako je v Wettru ob naših srečanjih, kadar je tam slovenska maša. Lepo, ali ne?

Da je bilo izredno bogato postreženo tudi tokrat, ko smo praznovali okrogli rojstni dan, si lahko predstavljamo.

Bilo pa je še nekaj posebnega. Jožetova hčerka Silvija je navzočim predstavila slavljencevo življenje. Za naše poročilo je svojo pripoved nekoliko skrajšala.

»Jože se je rodil pred 70 leti v majhni vasi Ponikve pri Veliki Dolini. V družini je bilo pet otrok. Ko je bil star pet let, mu je umrl oče. Njegova mama je od takrat naprej sama vzgajala otroke na veliki kmetiji.

Jože vedno ponosno pove, da je delal že pri štirih letih. Med drugim je pazil na čredo krav na paši. Da si je lahko kupil zvezke in knjige za šolo, je nabiral in prodajal smrekove storže.

Po osnovni šoli je zaključil šolanje za ključavničarja. V jugoslovanski armadi je bil v Titovi gardi. Pozneje je vozil tovornjake.

Leta 1970 se je odločil, da bo šel v svet. Naredil je nemški tečaj, 50 nemških mark

in veliko poguma je bilo vse, kar je imel. Prvi cilj je bil Wetter. Še vedno rad prihaja v ta kraj – ker je tukaj skoraj vsak mesec slovenska maša z omenjenimi srečanji in praznovanji. V tej družbi se počuti lepo, saj se med seboj že dolgo poznajo.

Po bivanju v Wettru je bil nekaj časa v Wittenu, preden si je našel novo bivališče v Dortmundu. Tja je pripeljal ženo Marijo, roj. Brce, s katero sta se poročila 31. decembra 1977. Po enem letu je luč sveta zagledala hčerka Silvija. Malo družino je leta 1983 dopolnil še sin Andrej.

Jožetovo življenje je bilo vedno zelo delavno in tudi v času dopustov sta si z Marijo uresničila sanje svoje lastne hiše v Sloveniji, kamor se vedno rada vračata. Tudi tam si vedno najde kakšno delo.

Čisto nove strani pokaže Jože, odkar ima dva vnuka, ki ga čisto pomladita.

Celo poje. Jon in Adrijan sta oba zagledala luč sveta v letu 2014: Jona v marcu, Adrijan pa v decembru.

Zdaj je Jože star 70 let in lahko se reče, da sta mu družina in vera vedno najbolj pomembni. Če je bilo treba kaj pomagati, je bil vedno pripravljen. In tudi vera mu je mnogokrat pomagala v lepih časih in tudi v kakšni stiski.

Jožetu želimo še v naprej veliko zdravja in zadovoljstva v krogu svojih najdražjih. Bog te naj čuva! Še na mnoga leta!

Naše poročilo in voščilo bi bilo zelo pomanjkljivo, če ne bi omenili, da Jože in Marija nikoli ne opustita udeležbe pri slovenski maši v Wettru in Castropu. Tudi v Essen prideta, zlasti ko so po maši kakšne prireditve. Za gotovo pa pomagata pri izvedbi vsakoletnega binkoštnega srečanja. Jože navadno

70-letni Jože Rostohar in žena Marija iz Dortmundu

Bogata postrežba v Eschweilerju po maši 18. marca

Marija Škoflek praznuje v Eschweilerju okrogli rojstni dan.

opravlja službo »vratarja«, kjer z Janezom Pircem skrbita za vstopnice.

Vsa župnija, zlasti skupnosti v Wettru in Castropu si želimo, da Jože in Marija ostaneta še dolgo med nami in obema želimo dobrega zdravja in obilo vseh božjih darov. Radi vaju imamo! Župnik Lojze in vsi essenski farani!

Binkoštno srečanje 2017

4. junija bo naše že 59. binkoštno srečanje. Kraj dogodka je isti, kot že nekaj zadnjih let. Ob 16. uri bo v cerkvi sv. Gertrude sveta maša. Letos bo častni gost, mašnik in pridigar podpredsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti – SAZU, večkratni doktor bibličnih znanosti Jože Krašovec.

Povabljen bo novi častni konzul Republike Slovenije Peter Voß. Med

Spomin na binkoštno srečanje 2016

prireditvijo, ki bo sledila v dvorani pod cerkvijo, nas bo zabaval mladi ansambel iz župnije Jarše »Ideja«. Z njihovo prikupno pevko Niko Pirnat sva si v sorodu – saj sem jo krstil, ko sem bil tam župnik, preden sem pred

21 leti odšel v Belgijo. Obeta se torej kar nekaj svežih zanimivosti.

Vse, ki ste pripravljeni pomagati pri pripravi in izvedbi naše glavne prireditve, naprošamo, da se nam prijavite. Hvaležni vam bomo za

udeležbo in vse prispevke – tudi za pecivo.

Ste že odjavili vse druge dejavnosti, ki bi vas na binkošti odpeljale kam drugam, in ne v Essen na binkoštno srečanje? *Lojze Rajk*

FRANKFURT

V zadnjem tednu meseca sušca, na četrto postno nedeljo, 26. marca, smo imeli naše letošnje popoldansko postno romanje v **Marienthal** pri Rüdeseheimu, ki je romarsko središče škofije Limburg. V njegovi okolici je še danes nekaj živih samostanskih meniških skupnosti.

Letošnji romarski dan je bil še posebno lep, saj nas je ves čas, tako na poti kakor v tej samostanski sicer hladni dolini spremljalo toplo pomladansko sonce. Preko petdeset se jih je odločilo za to romanje in se nas je zbralo, predvsem iz Frankfurta ter Wiesbadna in Mainza ter njune okolice kakor tudi iz daljnega Westerwalda, iz krajev ob cesti A3 proti Bonnu. Skoraj dve uri je bil na voljo za spoved lazarist **Roman Travar** iz Dobove. Pred sedmimi leti je bil že med nami, takrat pa nas je obiskal in vodil somaševanje tudi limburgski pomožni škof dr. Thomas Löhr. Skoraj eno uro smo se v molitvi križevega pota pomikali od postaje do postaje, križ pa so nosili predvsem otroci, pa nekateri starejši tudi. Ob 16. uri smo nato imeli našo nedeljsko mašo, ki jo je vodil in pri njej pridigal omenjeni Roman Travar.

Predvsem na temelju evangeljskih odlomkov vseh prvih štirih postnih nedelj nam je odpiral božje sporočilo za takratnega in današnjega človeka, sporočilo milosti in usmiljenja. Lep zaključek tega duhovno bogatega dneva pa smo imeli v romarski dvorani pri medsebojnem pogovoru, malici, voščilu nekaterim godovnjakom in praznovanju ob rojstnem dnevu nekaterih prisotnih. Ker se je dan s spremembo ure podaljšal, smo še v dnevu zapuščali ta prijeten in bogat romarski kraj ter lepo okolico vinogradov in dolino reke Rajne. Hvala vsem, ki so poskrbeli za to lepo popoldne četrte postne nedelje.

Pobožnost križevega pota smo imeli tudi na prvo in peto postno nedeljo v Frankfurtu, pri kateri so no-

sili križ prisotni otroci. In kot je dejala mati malega otroka, je bil le-ta na to prav posebno ponosen. *rem*

Med pobožnostjo križevega pota je bila v cerkvi priložnost za zakrament spovedi.

Križ so letos večinoma nosili otroci.

Pri eni od štirinajstih postaj križevega pota

Med mašo nas je nagovoril lazarist Roman Travar.

Lepo in prijetno je bilo pri malici v romarski dvorani v Marienthalu.

MANNHEIM

Letos že drugi krst. Družina Dambach je imela 26. marca trojni vzrok za slavlje: tretji sinček Oskar je bil krščen, najstarejši Jakob je imel na isti dan rojstni dan, oče Heiko pa en dan prej. V cerkvi sv. Bonifacija v mannheimskem predmestju Friedrichsfeld se je zbralo veliko število sorodnikov in prijateljev mlade družine. Glavna zvezda je bil živahni sedemmesečni novokrščenec Oskar. Zanimalo ga je prav vse: obredna knjiga za krst, rokav župni-

kove albe (Bog ve, če ga bo to zanimalo tudi, ko bo velik?), maziljenje s krstnim oljem in krstna sveča. Vmes se je stegoval k bratcu Jakobu, da bi ga pocukal za lase. Ker je Jakobu bratčevo veselje znano, se je zaščitil z rokama. Pri oblišanju s krstno vodo pa je iz širokega vrča voda tako plju-sknila, da je presenetila oba, župnika in Oskarja, ki se je malo zdrnil, ustrašil pa ne. Voda mu ni pritekla za vrat, ker ga je mama Karin lepo nagnila, bradati bratranec v ministrantski obleki pa je dobro podstavil pladenj za vodo. Fotografom se

je najlepši prizor ponudil ob izročitvi krstne sveče. Tako lepo je pogledal proti plamenu sveče in stegnil ročici, da bi bil prizor še za ilustracijo za krstni obrednik.

Na koncu krstnega obreda je postal že utrujen in se je naveličal nenehnega fotografiranja s starši, stariimi starši, bratrance in sorodniki. Toda dedek Franc ga je znal iz daljave še vedno pripraviti do smeha. Zvonovi pri krstu navadno ne zvonijo in tudi če bi, ne bi mogli, ker zaradi izrabljenosti nosilne konstrukcije zvonov in varnosti ne smejo zvoniti.

Zato pa sta smela zvončklati bratca Toni in Jakob. To je opazil tudi Oskar in užival v njunem veselju. Otroško veselje se je nadaljevalo tudi ob tortah za vse tri slavlence. Jakob mi je dalokusiti svojo čokoladno torto, ki je bila zelo dobra, a mi je povzročila kar precej žeje. Srednji od treh bratcev, Toni, pa je izumil svojo zabavo. Napihoval je balonček in ga spuščal kot raketo. Najbolj ga je veselilo, kadar je balonček prifrčal pred koga na mizo in njegov smeh je spet zabaval Oskarja, ki je bil pred tem oddremal nekaj minut.

Družinica Dambach s starimi starši

Oskar, sprejmi Kristusovo luč.

Na koncu krstnega obreda še zvončkljanje za bratca

Vanja Geršak s srebrno medaljo

Srebrno medaljo v rokoborbi je na nemškem mladinskem prvenstvu dosegla mlada Vanja Geršak, sestrična novokrščenca Oskarja. Hodi šele v 6. razred, toda pri rokoborbi ne štejejo leta, ampak kilogrami. Kdo bi si mislil, da na videz drobceno dekletce lahko premaga nekaj let starejše v kategoriji do osemindeset kilogramov. Velja si jo zapomniti, verjetno se bo o njej čez nekaj let še veliko slišalo in bralo. Vanja, čestitke in v prihodnosti še več moči od nasprotnic!

Sevniške butarice, ki jih lahko vidite na sliki, so seveda iz lanskega leta, saj je bilo za objavo lani prekasno, letos pa velika noč zamuja in še ni bilo cvetne nedelje ob zaključku te številke Naše luči. Velika večina sorodstva Golobove družine iz Sch-

Pet otrok iz Nemčije s sorodniki lani v Sevnici

warzwalda se vsako leto zbere za veliko noč v Sevnici. Tako je imel izdelovalec lepih butaric kar dosti dela, da jih je naredil za vse sorodstvo

iz Slovenije in Nemčije. Bilo jih je tako lepo videti, da se je še sevniški župnik postavil k njim.

Janez Modic

MÜNCHEN

50-letnica župnijskega zbora. Soboto, 25. marca, praznik Gospodovega oznanjenja, so si naši pevci in pevke izbrali za svoj slavnostni dan. Bil je praznik vse župnije, saj je zbor največkrat polepšal svete maše in župnijska praznovanja. Brez slovenske pesmi si sploh ne znamo predstavljati srečanja rojakov in naši nemški prijatelji ne poznajo veselja med Slovenci brez pesmi.

Župnijski pevski zbor obhaja zlati jubilej.

Pri zahvalni maši tudi spomin na vse pokojne člane zbora

Gostujoči zbor Krila je srčno podprl slovesnost.

G. Friderik Smole je 38 let vodil zbor in orglal pri slovenskih mašah.

Brez pridnih rok ne gre nikjer.

Ni majhna časovna doba, če neka dejavnost verskega in kulturnega značaja živi in deluje v slovenski župniji na tujem že pol stoletja. Prireditev je bila sredi postnega časa, ker nismo mogli najti primernejšega termina glede na obveznosti sedanjih članov zbora. Slovesno srečanje je imelo predvsem zahvalni značaj. Ob 16 h smo obhajali sveto mašo za vse pokojne in žive člane zbora v samostanski cerkvi župnije sv. Ane blizu župnijskega doma. Prepevala sta župnijski zbor in vokalna skupina Krila iz domovine. Po maši pa je bila v dvorani akademija s petjem obeh zborov, nagovori in spominom na pretekle čase ob projekciji slik. Dolgi program so pripravili pevci sami, izbor slik, ki so visele na plakatih po vsej dvorani, sta pripravili Marjana Bolčina in Mojca Grojzdek. Može so prevzeli pripravo dvorane, mize je okrasila Lucija Spießl, potice in sladkarije so spekle vedno in povsod sodelujoče žene. Še veliko drugih del so opravili različni naši farani. Vsem najlepša hvala.

Posebno veselje sta nam pripravila s svojo navzočnostjo zborovodja Friderik Smole, ki je najdlje (38 let) vodil zbor, in Bernarda Pušnik, ki je bila od začetka (že 1970) članica zbora.

Bil je poleg duhovnega tudi glasbeno kulturni dogodek in pa lepa družabnost med prijatelji, ki radi prisluhnejo slovenski cerkveni in narodni pesmi.

ŽPS. V nedeljo, 12. marca, je bila 14. seja župnijskega pastoralnega sveta. Pogovorili smo se o preteklih dejavnostih in načrtovali prihodnje dogodke v fari. Bolj se bomo posvetili tudi dobrodelnim dejavnostim naše skupnosti.

Praga. V soboto, 2. aprila, se je v Plečnikovi cerkvi v glavnem mestu Republike Češke spet zbrala k maši prijetna skupinica slovenskih vernikov in njihovih prijateljev. Bogoslužje pete postne nedelje v kriпти cerkve Presvetega Jezusovega Srca je uvedlo odrasle in otroke v duhov-

ni objem božje ljubezni do človeka. Nagrajeni smo s tem darom še posebej, ko se med seboj povežemo v molitvi pred Bogom. Evangeljska pripoved o obuditvi mrtvega Lazarja, Jezusovega prijatelja, nam je zbudila hrepenenje po prijateljstvu z Njim, ki ima to moč tudi za nas.

Nekaj veselega se vedno dogodi po maši v tej skupnosti intelektualcev, ki so srčno povezani v slovenstvu in imajo veliko čeških prijateljev. Beseda da besedo in vse po vrsti nosijo v sebi prijaznost in razodevajo nekaj novega, kar bogati. Vedno znova vstopi v pogovor kaj zanimivega, veselega sredi te družine. Bog jo živi, ji voščim, ko ostaja za menoj mesto v zlati igri večernih barv. Z menoj so vsi ti dobri ljudje na poti domov.

INGOLSTADT

V nekaj dneh je smrt pobrala dva člana slovenske skupnosti v Ingolstadt. Svojci in prijatelji, vsi smo upali, da ju bo zdravniška veda in pomoč v bolnišnici ohranila še nekaj časa med nami, vendar so bili božji načrti drugačni. Smrt vedno pretrese celo skupnost, čeprav nas huda bolezen nanjo pripravlja.

Jože Lešnjak je prvi prestopil prag večnosti. 18. februarja 2017 ga je kruta bolezen iztrgala iz družine in naše srede. Jožef se je rodil 18. januarja 1947 v Lendavi. Po končani osnovni šoli se je na Ptuj izučil za modelarja in leta 1968 prišel v Ingolstadt, kjer je bil večino časa zaposlen v tovarni Audi. Leta 1969 se mu je v tujini pridružila prijateljica iz otroških let, Marica, s katero sta leto pozneje v Beltincih zajadrala v zakonski stan. Še istega leta sta povila prvega otročka, in sicer hčerkico

Pokojni
Jožef Lešnjak

Nekaj zaslužnih je prejelo priznanje in zahvalno darilo.

Heleno, šest let pozneje pa se je družinica povečala še za sina Borisa. Ne samo v Nemčiji, temveč tudi doma v Lendavi sta svoji družini ustvarila topel dom, kamor so se vsi zmeraj zelo radi vračali in preživljali prosti čas. Zelo huda usoda je družino zadela leta 1994, ko je v prometni nesreči tragično preminil sin Boris, star komaj 18 let. Neizmerno bolečino izgube otroka jima je pomagala prebroditi vera in redni obiski nedeljskih maš. V prostem času pa sta našla zadoščenje in notranji mir v delu na vrtu, kjer sta se še prav posebej razveselila rednih obiskov obeh vnukov, Sare in Denisa. Nekako se je že zazdelo, da se je življenje spet vrnilo v normalne okvirje. Vendar ni bilo tako. Naslednji udarec je bila težka bolezen njegove žene Marice, ki je umrla ravno leta 2006, ko se je Jožef upokojil. Potem se je odločil za vrnitev v domovino, kjer je obnovil svoj dom in užival v delu na vrtu in ribičiji. Žal pa je že leta 2014 tudi njegove načrte preprečila bolezen, s katero se je neuspešno boril vse do letošnjega februarja. Od pokojnega smo se številni rojaki iz Nemčije pa tudi iz domovine poslovlili s pogrebno slovesnostjo 24. februarja v cerkvi sv. Michaela v Ettingu pri Ingolstadt in na tamkajšnjem pokopališču.

Počivaj v miru!

Anton Tesmann (Tekavčič) je le nekaj dni kasneje srečal svojega Stvarnika. Rojen je bil 11. junija 1936 v Zvirčah v Suhi krajini. 21 let je imel, ko je pobegnil v Avstrijo. Tam je bil

Pokojni
Anton Tesmann
(Tekavčič)

najprej nekaj časa v zbirnem taborišču in celo zaporu. Ko je bil spet na svobodi, mu je uspelo nadaljevati pot v Nemčijo. Pristal je v Oberhausenu, kjer je dobil delo v rudniku. Tri leta rudnika je bila takrat obvezna zaposlitev vsakega tujca, ki je prišel v deželo Severno Porenje – Vestfalija. Kasneje je delal v cementarni. Leta 1962 se je poročil s svojo zaročenko Justino in družina se je povečala. Rodila sta se jima dva sinova, Toni in Bojan. Leta 1971 so se preselili v Ingolstadt. V Wettstettenu so si postavili lep dom in tu je živel med svojimi do konca. Anton je bil delaven, priden, vedno pripravljen pomagati v skupnosti. Močno je bil navezan na svoje kraje, na Krajino, ponosen na svojo vas, ki so jo med vojno popolnoma požgali partizani. Rad je poslušal slovensko narodno glasbo, ohranjal je domače navade in rad užival domače jedi. Vendar so mu povojni oblastniki grenili obiske v domovini. Redno so ga obiskovali policisti in ga zasliševali. Da bi se znebil tega, je celo spreminil priimek.

Ženi Justini in obema sinovoma ter vsem sorodnikom stojimo ob strani z molitvijo za večni mir pokojnega moža in očeta.

župnijski sodelavci

STUTTART

Prekmurski večer v Stuttgartu

Slovensko kulturno društvo Štokrlja iz Schorndorfa je v Stuttgartu organiziralo prekmurski večer. Njihove članice in člani pretežno prihajajo iz Prekmurja in so pravi rodoljubi prekmurske okrogline. Sam dogodek smo začeli s sveto mašo, pri kateri smo se spomnili tudi njihovih pokojnih članov in članic, nato smo v dvorani nadaljevali srečanje, kjer smo ob pesmih, ki so bile prekmurske, in recitalih ter igri spoznali prekmursko narečje, ki je svojevrstno in razumljivo samo Prekmurcem. Pozdravni nagovor za zbrano občestvo je imela njihova predsednica Fanči Forjan in domači dušni pastir. Nato pa so na mizo prišle prekmurske dobrote, svinjska pečenka, kuhana repa oz. po prekmursko bujta repa, pa prava prekmurska gibanica, pereci in prekmurska prava slivovka. Dogodka se je udeležilo zelo veliko ljudi, saj smo dvorano napolnili do zadnjega kotička. Udeležili so se ga tudi člani drugih slovenskih društev iz Stuttgarta in okolice. Prekmurski večer je dosegel svoj namen, saj je povezal in združil ljudi, najprej pri sveti maši, nato pa še v dvorani. Dragi bralci Naše luči, ko govorimo o Prekmurju, se mora omeniti slavne prekmurske duhovnike, ki so nam ta kos slovenske zemlje ubranili pred

težko roko zatiralca. Ob tem bi rad kot dušni pastir napisal nekaj besed o prekmurskem duhovniku dr. Francu Ivanocyju, ki poleg Klekla starejšega in mlajšega velja za verski in moralni steber prekmurske okrogline, skupaj z drugimi katoliškimi duhovniki iz Prekmurja. Boj za jezik je bil za Ivanocyja boj za narod in vero. Bil je prepričan, da brez vere in brez ljubezni do maternega jezika ne more obstajati noben narod: »Četudi kak narod podpira milijonska vojska, bo propadel, če nima globoke vere in če z dušo in srcem ne ljubi svojega maternega jezika.« Njegova skrb za slovensko knjigo, npr. za Malo biblijo leta 1897, se je raztegnila na celotno Prekmurje, tudi na župnije monoštrske dekanije, se pravi na Dolence, Dolnji in Gornji Senik ter na Števanovce. Med drugim je zavrnil madžarsko poimenovanje »Vend« za Slovence in »Tot-sag« za Prekmurje. Poudaril je, da so Slovenci ob prihodu Madžarov že bivali v današnji domovini in da sta sv. Ciril in Metod z učenci utrdila krščanstvo pri njih. Pomembna je njegova izjava, da »med današnjim slovenskim ljudstvom na Štajerskem in Madžarskem v preteklosti ni mogoče potegniti take mejne črte, ki bi to ljudstvo kot narod delila. To ljudstvo je eno po svojem izviru, jeziku in rodovni značilnosti.« Dr. Vilko Novak o Ivanocyjevem delovanju ugotavlja: »Delo Franca Ivanocyja in njegovih

sodelavcev je bilo spričo najhujšega madžarskega nacionalističnega in šovinističnega pritiska konec 19. stoletja in v začetku 20. stoletja rešilnega pomena za narodnostni obstoj prekmurskih Slovencev.« Ivanocyjev boj za slovenstvo Klekl st. opisuje takole: »Ivanocyjeva ljubezen do našega slovenskega ljudstva je bila ovita v bodeče trnje, in sicer bolj kot katerakoli vrtnica naših gredic. Ne mislim tu na njegovo trpljenje, ki mu ga je povzročalo vsestransko delo, niti na njegove dolgoletne želodčne in ledvične bolezni. Mislim na trpljenje njegove duše, ki ga je desetletja pribijalo na križ in ki je bilo toliko večje, kolikor je duša več od telesa. Blatili so ga, mu očitali grehe, o katerih se mu še sanjalo ni, vlačili ga pred sodišča in ga nenehno ova-

jali cerkveni in svetni oblasti. Vse to samo zato, ker je upal povedati, da ga je rodila slovenska mati, da je Slovenec in ker je branil pravice svojega slovenskega ljudstva. To večletno trpljenje je povzročilo, da mu je počilo srce prav takrat, ko bi nam bila njegova ljubezen najbolj potrebna.« Pri obrambi pravic slovenskega naroda so stali Ivanocyju ob strani Jožef Klekl st., Ivan Baša, Jožef Klekl ml., Jožef Sakovič in drugi narodno zavedni duhovniki. Nadaljevali so delo prekmurskih domoljubov Marka Žižka, župnika v Beltincih, in Jožefa Borovnjaka, župnika na Cankovi, in sami stali nasproti višji cerkveni in državni oblasti. Ivanocyja so označili za »panslava«, neprijatelja madžarske domovine, kar je komentiral z besedami: »Kdor ni liberalen ali žid,

Članice in člani društva Štokrlja

Zbrano občestvo med prireditvijo

Člani društva Štokrlja znajo tudi zelo lepo peti.

Rojaki z zanimanjem spremljajo prireditev.

Občni zbor društva KD Slovenija-Stuttgart

ta velja za pangermana ali panslovana. Ker smo se nekateri duhovniki rodili od slovenske matere, česar nocoj bojazljivo zatajiti: kaj drugega bi morali biti kot panslovani?« In ob takih močnih duhovnikih smo zrasli Prekmurci, Bogu hvala za njih, saj za nas svetijo kot zvezde za večnost.

Občni zbor kulturnega društva Slovenija-Stuttgart

Vsako leto upravni odbor pod predstvom Karoline Štuhec Meglič skliče občni zbor kulturnega društva Slovenija-Stuttgart, kjer pred-

stavijo opravljeno delo preteklega leta, poročilo o opravljenih dogodkih in obveznostih, nato se naredi podrobna ocena njihovega dela. In hkrati se naredi celoletni načrt dogodkov, prireditev in organizacijskih idej, ki jih želijo izvesti v letu, ki je pred nami. Občni zbor je bil pripravljen na zelo visokem nivoju,

saj so vsa poročila, ki jih je društvo predstavilo, bila zelo dobro pripravljena in s strani članov potrjena soglasno. Vsi navzoči člani in članice so pohvalili njihovo delo, trud, skrb za rast slovenstva med našimi rojaki v tujini. Bili smo veseli, da mladi, ki so prevzeli društvo, delajo zelo kakovostno in dobro in imajo mnogo

dobrih idej za nadaljnje delo. Vsi člani jim bomo pri tem pomagali, da bi društvo raslo in se krepilo. Društvo je v preteklem letu organiziralo precej dogodkov: od proslav, kulturnega praznika, praznika ob samostojnosti Slovenije, srečanja v moji domovini, literarnih večerov in predavanj v slovenskem domu

in s podobno vsebino bomo nadaljevali tudi v tem letu. Kot tukajšnji dušni pastir moram pohvaliti delo društva, saj skupaj s slovensko župnijo tvorijo res lepo delovno ekipo. V ospredju so nam naši ljudje, ki živijo tukaj v tujini, da jim približamo lepoto slovenske besede in lepoto božje besede. *Aleš Kalamar*

ŠVEDSKA

GÖTEBORG

Čestitke jubilentoma Sigrid Lomšek in Štefanu Žaliku

Ženske imajo prednost, tako nas uči bonton in lepa vzgoja. Zato najprej čestitke ob jubileju Sigrid Lomšek iz Göteborga, ki je članica Misijskega pastoralnega sveta in je obhajala okrogli jubilej. Ker pa se ne sme spraševati, koliko je »stara«, čeprav je mlada, naj ostane številka skrita.

Sigrid in njena družina pomagajo že mnoga leta pri organizaciji vse-slovenskega romanja in srečanja za binkošti v Vadstenu. Vedno z dobro voljo in velikodušnostjo pride na pomoč ostalim članicam Misijskega pastoralnega sveta, s katerimi se dobro razumejo in si vzajemno pomagajo.

Skupaj z možem Ladom sta poskrbela za krščansko vzgojo otrok ter jih pomagala pripraviti na zakramente. Prav tako se udeležujeta slovenskih srečanj okrog oltarja pri nedeljski sv. maši.

Slavljenka Sigrid, čeprav je že preteklo nekaj časa od lepega jubileja, toliko bolj iz srca: Bog vas živi na mnoga blaga leta! Bog povrni za vso ljubezen in pomoč, ki ju naklanjate v sluzenju MPS kot tudi v slovenski skupnosti, kjer radi pomagate. Naj vam nakloni še veliko zdravih let, lepega zakonskega in družinskega življenja ter veliko veselja vama z Ladom in vajinimi vnuki in vnukinjami.

Visoki jubilej je koncem februarja praznoval tudi Štefan Žalik iz Göte-

borga. Jubilej je praznoval v krogu svojih otrok, vnukov in vnukinj. Spomnili pa so se ga tudi prijatelji, ki so mu prišli čestitat in z njim praznovati ter seveda poklepetati ter obujati stare spomine.

Štefan je po svoji prekmurski prijaznosti in prekmurskem gostoljubju znan med našimi gosti v Vadstenu, saj je, dokler je mogel in mu je zdravje dopuščalo, vselej rad sprejel goste iz Slovenije in od drugod na Öckerö, kjer je v čudoviti hiši gostil po prekmursko in razvajal goste z jedili, ki jih je sam pripravil. Znan je kot zelo dober kuhar, seveda poleg drugih vrlin.

Štefan je eden redkih rojakov, ki se je redno udeleževal nedeljskih in prazničnih sv. maš, čeprav je velikokrat moral prevoziti več kot sto kilometrov, da je prišel v cerkev. Sam je skrbel tudi za dušni red. Zdaj, ko ne more več v cerkev zaradi zdravja, je vedno vesel, kadar ga obišče slovenski dušni pastir in mu prinese sv. obhajilo. Tako je tudi priložnost za srečanje in vsaj krajši klepet, kar ljudem, ki ostajajo privezani na dom, še kako veliko pomeni.

Dragi slavljenec, v imenu rojakov vam želimo mir, blagoslov in uspeh! Naj Bog tudi vas živi še na mnoga zdrava leta ter da križ ne bi bil pretežak. Hvala za vso ljubezen in gostoljubje! Hvala vam za vašo pokončno hojo, zvestobo Kristusu in njegovi Cerkvi ter vašim dragim, domačim rojakom!

VADSTENA 2017, slovesno praznovanje binkoštnega dogodka, 55-le-

tnica obstoja in delovanja slovenske katoliške misije na Švedskem in še kaj je pred nami. Dragi rojaki, vzemite si čas in poromajte na binkoštno soboto, ki bo letos 3. junija, v Vadstenu, kjer bo ob 12. uri slovesna sv. maša, ki jo bo vodil msgr. Janez Pucelj iz Münchna. Sv. mašo bo obogatil s svojim ubranim petjem kvartet Krt iz Slovenije. Po njej bo pred cerkvijo skupno fotografiranje in potem čudovita slovenska procesija, ki vas bo peljala do slovenske lipe ter nato v kloster kyrka, kjer so relikvije sv. Brigite Švedske in sv. Katarine. Ker bo zatem tam velika poroka, moramo končati nekje ob 14.30. Zato bo pri sestrah treba pohiteti s sv. mašo, med katero bo tudi krstno slavlje.

Vzemite si čas in radi pridite. Misijski pastoralni svet bo skupaj s pomočniki poskrbel za naša grla in lačna usta, ansambel Lun'ca pa bo ponovno poskrbel, da si nabrusite pete, in še kdo bo poskrbel za lepo petje. Radi pridite! Čaka vas veliko presenečenje! Dobrodošli v Vadstenu, dobrodošli v dvorano Petrus Magni skola, naslov pa je: Borgmästaregatan 2, 592 31 Vadstena.

Velika noč je zmaga Življenja nad smrtjo, je zmaga milosti nad grehom, je zmaga Luči nad temo tega sveta, nad temo naših grehov, slabosti, napak, opustitev. Dovolite,

Papež Frančišek blagoslavlja Terezijo Pucko iz Malmöja.

da se vas dotakne božja milost za te velikonočne praznike, da boste doživeli zmago slavno Vstalega, ki vam bo pomagal naprej v življenju, da boste zmogli nositi svoj križ, ki je navzoč v vašem življenju. Postanimo v tem velikonočnem času antena, ki lovi žarke božje ljubezni in jo oddaja naprej vsem, ki se želijo nasončiti in ogreti od te božje ljubezni.

Naj vas vse, rojake doma in po svetu, posebej pa naše bolne, ostarele, preizkušane brate in sestre preveva veselje velike noči!

Zvone Podvinski

Predavatelj Stanislav Slatinek je predstavil Radost ljubezni izseljenskim duhovnikom v Evropi.

V spomin ob 10. obletnici smrti Ivana Pajka, Zvonetovega duhovnega botra

Njegova suknja

»Moram ga vprašati, kaj želi,« je rekel tiho in se izvil iz sestrinega objema. Lucija se je ozrla na Tiberu, da bi ravnodušni Grk ne opazil, kako jo je zlomilo.

»Gospod, hči legata Gala je tukaj,« je sporočil Demetrij.

»Zdajle ne morem govoriti z Diano, Marcel,« je rekla Lucija. »Ti jo sprejmi, jaz grem pa na vrt.« In malo glasneje: »Pelji Diano v senčnico, Demetrij.« Ne da bi bila počakala na bratov odgovor, je odšla Lucija po marmornatih stopnicah. Demetrij, ki je mislil, da gospodov molk pritrjuje, je hotel naročilo izpolniti, tedaj pa ga je Marcel tiho poklical.

»Ali misliš, da Diana ve?« je vprašal z nagubanim čelom.

»Da, gospod.«

»Kako?«

»Zdi se mi, da je hči legata Gala jokala.«

Marcel se je zdrzil in zmajal z glavo.

»Komaj vem, kaj naj ji rečem,« je mrmral bolj sam sebi. »Toda videti jo pač moram.«

Sklonjen čez ograjo je zrl Marcel za sestro, ki se je sključena počasi premikala med drevjem in srce mu je prekipevalo od sočutja. Nikdar še ni videl Lucije tako brez moči. Nič čudnega, če taka ni mogla sprejeti Diane. In nekako slutil je, da bo razgovor z Diano tudi zanj kočljiv. Saj je bil doslej komaj kdaj z njo sam. To pot pa ne bosta samo sama, ampak bosta skupaj tudi ob zelo nenavadni priložnosti. Ni vedel, kako naj se vede.

Prihajala je po stebrišču, kot vedno prijazna, ni pa bila tako živahna kot ponavadi. Demetriju bi človek pač ne pripisal, da bo spustil gosta brez spremstva v senčnico, čeprav je Diana pot dobro poznala. Ta Demetrij! Danes se pa res čudno obnaša. Če bi bil on zraven, bi bil sestanek z Diano mnogo bolj neprisljhen. Marcel ji je pohitel naproti po mozaičnem tlaku. Da, Lucija je imela prav: Diana je že skoraj dozorela in takole zasanjana se mu je zdela še bolj ljubka kot kdajkoli. Ali je nenadno dozorela ob hudi novici? Srce mu je udarilo močneje. Hotel se ji je nasmejati kot starejši brat, toda v trenutku se je zazdel sam sebi narejen, da, skoraj neodkritosrčen. Ko je stala pred njim, so bile njegove oči prav tako resne kot njene.

Kakor po nemem ukazu mu je ponudila roki, ga pogledala izpod dolgih trepalnic, poskusila zadržati solze ter se nasmehnila. Marcel je ni videl še nikoli tako od blizu. Ko se ji je globlje zazrl v temne oči, mu je bilo, kot bi jih bil čisto na novo odkril. Prvikrat se je zavedel njene vitke ženske lepote, njenih tanko izrezanih obrvi, krepke in vendar vabljive brade, polnih, a zdaj boječe razprtih ustnic, ki niso skrivale skladnih, belih zob.

»Lepo je, da si prišla, Diana!« Zvenelo naj bi bratovsko, toda glas se mu je zmedel. Hotel je nadaljevati: »Lucija bo takoj prišla,« vendar tega ni izrekel in tudi njenih rok ni spustil. Vznemirjalo ga je, da je tako dolgo molčala.

»Ali res že nocoj odideš?« je dahnila.

Marcel je začudeno pogledal, ker je bila sicer tako vihrava, vesela in nepreračunljiva Diana nenadno tako blizu joka.

»Od kod pa to veš? Saj sem sam zvedel komaj pred tremi urami.«

»Saj to ni pomembno!« Obotavljala se je, kakor bi premišljevala, kaj naj reče, nato pa se je opogumila: »Morala sem priti, Marcel. Vedela sem, da sam ne boš utegnil priti k meni po slovo.«

»To je zelo ...« Obtičal je, kajti če bi rekel »prijazno«, kot je nameraval, bi zvenelo prehladno. Torej je nadaljeval: »... ljubo od tebe.« Krepkeje ji je stisnil roki ter jo pritegnil k sebi. Malo se je upirala, nato pa je popustila.

»Saj bi ne bila prišla, če bi ne bil čas tako skopo odmerjen,« je hlastno rekla. »Vsi te bomo zelo pogrešali.« In negotovo je dodala: »Bomo mar kaj slišali o tebi, Marcel?« Tako prijetno je bil presenečen, da ni našel takoj prave besede. Diana pa je zmajala z glavo in zamrmrala: »Tega bi ne smela reči. Dela boš imel čez glavo. Bova že po Luciji slišala drug o drugem.«

»Toda – saj ti bom pisal,« je pojasnil Marcel, »in upam, da boš tudi ti meni pisala. Pa še pogosto – obljubi!«

Diana se je slabotno nasmehnila in Marcel je videl, kako sta se ji jamici na obrazu poglobljali in izginjali. Srce mu je bilo, kot bi hotelo počiti, ko je pol tiho vprašala: »Mi boš pisal še nocoj? In poslal pismo iz Ostije – z galero?«

»Da, Diana.«

»Kje je Lucija?« je naglo vprašala ter mu s sunkom iztrgala roki.

»Spodaj, med drevjem,« je odvrnil Marcel.

Še preden se je zavedel, je Diana odhitela. Z zgornje stopnice mu je še enkrat pomahala. V prvem hipu jo je hotel poklicati nazaj, ker bi ji bil rad še nekaj povedal, toda brezupni položaj ga je silil k molku. Le kaj naj bi ji bil rekel, obljubil, terjal od nje? Ne, bolje je bilo, če je ostalo pri tem slovesu. Poslal ji je poljub z roko in stekla je po stopnicah. Morda, ker verjetno ne bo Diane nikoli več videl.

V misli zatopljen se je napolil proti hiši, pa se je nenadno spet obrnil proti senčnici. Dekleti sta se našli in se, držče se za roko, sprehajali med rožami. Morda bo pa le še ujel zadnji pogled ljube sestrice. Rad bi ji prihranil ponovno, hudo slovo.

Začuden je zapazil, da prihaja po stopnicah Demetrij. Rad bi bil vedel, kaj je počel na vrtu, vprašati pa ga ni mogel. Zvesti Korinčan se je danes obnašal na moč nenavadno. Čez trenutek je stal Demetrij že na zgornjem stopnišču ter se bližal Marcelu z dolgimi, vojaškimi koraki, ki jih ni mogel Marcel na lovu nikoli dohajati. Podoba je bila, da je bil Demetrij nečesa zelo, da, kar preveč vesel. Marcel ni še nikdar zapazil tega izraza na njegovem obrazu.

»Naj spravim zdaj prtljago na galero?« je vprašal Demetrij in v glasu mu je zvenelo navdušenje.

»Seveda, če je pripravljena.« Marcel je vrtal, kako bi ga vprašal, nato pa je sklenil, da ne bo silil vanj. Rekel je samo: »Počakaj me na pomolu.«

»Boš poprej še večerjal, gospod?«

Marcel je prikimal, nato pa se je premislil. Od vseh domačih se je že poslovil in vsi so se čudovito zadržali. Ponoven sestanek bi terjal od njih in od njega preveč.

»Ne,« je odsekal. »Večerjal bom na galeri. Pripravi vse potrebno.«

»Da, gospod.« Zdelo se je, da je v Demetrijevem glasu zvenelo zadovoljstvo.

Počasi je stopal Marcel za njim v hišo. Koliko bi bil še rad postoril, če bi mu ostal še dan časa. Tu je bil, na primer, Tul. Spomniti se ga mora vsaj s kakšno črko.

***

Ob srečanju na vrtu sta Lucija in Diana jokali. Nato sta se v presekanih stavkih pomenkovali o

možnosti Marcelove vrnitve. Lucija se je bala najhujšega, Diana pa je presojala, če bi bilo mogoče na Gaja kako pritisniti.

»Misliš,« je rekla Lucija, »oče ...«

»Ne, tvoj oče ne. Drugače je treba začeti.« Premišljeva je mrščila obrvi.

»Morda bi pa tvoj oče lahko pomagal?«

»Ne vem. Morda, če bi bil doma. Toda prav zdaj je uradno v Massiliji, kjer bo ostal najverjetneje kar do druge zime.«

»Ali si se poslovila od Marcela?« bi rada vedela Lucija, potem ko sta se za trenutek molče sprehajali. Vprašujoče je pogledala Diani v oči ter se zamišljeno nasmehljala, ko je videla rdečico na prijateljičinem obrazu. Diana je samo prikimala in Luciji nalahno stisnila roko.

»Le kako, da je bil Demetrij tako hitro nazaj?« je vprašala naravnost.

»Veš, prišel mi je povedat, da mora Marcel oditi in da bi me rad videl. Pravkar je šel mimo mene. Pa se menda ni poslovil od tebe kot od sebi enake?«

»No, čudno je bilo. Demetrij ni z menoj še nikoli govoril, razen kadar je potrdil kak ukaz. Komaj razumem, Diana. Prišel je semle, me, kot vedno, spoštljivo pozdravil, nato pa napravil govorček, ki se ga je očitno naučil na pamet: ‚S tribunom grem. Morda se ne bom več vrnil. Rad bi se poslovil od sestre svojega gospoda in se ji zahvalil za vse dobrote, ki jih je izkazala sužnju svojega brata. Ne bom jih pozabil! Nato je potegnil ta prstan ...‘

»Prstan?« je nejeverno ponovila Diana. »Čakaj – pokaži ga no,« je rekla. Lucija je dvignila roko in iztegnila prste. »Čeden, res je čeden,« je pripomnila Diana. »Kaj pa je vrezano vanj? Ladja?«

»Demetrij je dejal: ‚Rad bi pustil ta prstan pri gospodovi sestri. Če se bom vrnil, mi ga bo lahko spet izročila, če pa ne, naj ga obdrži. Moj oče ga je podaril materi. To je edino, kar se mi je posrečilo rešiti ...‘

»Ne, kako nenavadno. In kaj si odgovorila, Lucija?«

»No, kaj pa naj bi bila rekla?« je odvrnila Lucija, kakor da se brani.

»Navsezadnje vendar odhaja z mojim bratom, morda v smrt ... Zelo človeški je, ali ne?«

»Da, človeški,« je nestrpno rekla Diana. »Pa potem?«

»Zahvalila sem se mu,« je odločno pojasnila Lucija, »ter mu rekla, da je to lepo od njega – in to je tudi res, Diana – da mi zaupa ta dragi prstan; in ... in ... potem sem mu še rekla, da upam, da se bosta oba srečno vrnila in da bom ta spomin skrbno varovala.«

»Mislim, da si prav storila,« je premišljeno rekla Diana. »In potlej?«

»Da,« je jecljala Lucija v zadregi, »ni se ganil – in nato sem mu dala roko.«

»Kako si le mogla?« je vzkliknila Diana. »Sužnju?«

»Le zakaj bi naj ne stisnila Demetriju roke? Prav tako čist je kot mi in gotovo je snažnejši od Bamba ...«

»Ne gre za to, Lucija, če so Demetrijeve roke snažnejše od Bambovih tac, sama dobro veš. Toda suženj je in nikdar nismo dovolj previdni.« Dianin glas je bil strog, nato pa ji je ogorčenost premagala radovednost. »Torej – stisnila si mu roko,« je rekla malo mehkeje.

»O, ne, še huje! Demetrij je prijel mojo roko, nataknil nanjo prstan ter jo poljubil ... No, da, z Marcelom gre in morda bo zanj umrl. Kaj naj bi bila storila? Naj bi ga udarila?«

Diana je položila Luciji roko na ramo in ji ostro pogledala v oči.

»Tako – in kaj je bilo potem?«

»Ali še ni dovolj?« se je poskušala izviti Lucija.

»Več kot dovolj! Pa vendar ne misliš prstana nositi, Lucija?«

»Ne – zakaj le? Lahko bi ga zgubila. In nočem užalostiti Tercije.«

»Ali je zaljubljena v Demetrija?«

»Kar nora je nanj. Danes popoldne si je revica oči izjokala.«

»Pa Demetriji to ve?«

»Teško, da bi mu bilo ostalo prikrito.«

»Pa mu ni nič mar?«

»Ne tako. Moral mi je obljubiti, da se bo od nje poslovil.«

»Nisi nikoli pomislila, Lucija, da te Demetriji že dolgo na skrivaj ljubi?«

»Nikoli nisem imela vzroka, da bi kaj takega pomislila,« je neodločno odvrnila Lucija.

»Mislim, do danes,« je vrtala Diana naprej.

Lucija precej dolgo ni odgovorila.

»Diana,« je končno resno rekla, »Demetriji je suženj, res je. Taka je njegova nesrečna usoda. Doma je iz odlične hiše, zrasel je v zelo omikanem okolju, nato pa so ga privlekli semkaj v verigah taki suroveži, ki niso vredni, da bi mu zavezali jermen na čevlju.« Glas se ji je tresel od jeze. Z grenkim posmehom je nadaljevala: »Toda bili so Rimljani – in v tem je velik razloček! Če si Rimljan, je dovolj, da znaš ropati in moriti in nič več. Diana, ali se ne zavedaš, da je vse, kar v današnjem Rimu poštenemu človeku kaj velja, ukradeno v Grčiji? Zakaj govorimo raje grško ko latinsko? Ker so Grki duhovno do nebes pred nami. Samo eno znamo Rimljani bolje od njih – moriti.«

Diana je mračno nagubala čelo.

Previdno je zašepetala Luciji na uho: »Norica si, če govoriš kaj takega – tega ne smeš niti pred menoj. Prenevarno je! Mar ni vaša družina že dovolj nesrečna? Ali hočeš, da bomo vsi pregnani – ali pa v ječi?«

***

Marcel je stal osamljen na krnu ladje. Šele v zadnjem trenutku je stopil na krov in je komaj zapazil, da se je ladja medtem, ko je šel pregledovat prtljago, že premaknila. Dolga skladišča in pomoli so že izginjali v medli luči in glasovi so odmevali kakor iz daljave.

Na patricijskem hribu sta žareli dve luči. Bili sta bakli na vzhodnem oglu senčnice. Morda je stal oče ob ograji.

Zdaj so zavozili v rečni ovinek in luči sta izginili. Marcelu je bilo, kot bi mu bilo dopisano prvo po-

glavje življenja, prebrano in zapečateno. Rožnati sij nad Rimom je ugašal in zvezde so sijale. Marcel jih je željno opazoval. Zdele so se mu kot trop gledalcev in da buljijo topo in nezavzeto ko sfinga; zdelo se mu je, da tiho strme, včasih malo pomežiknejo, kakor v oddih, da bi nato spet jasno videle. Nehote mu je prišlo na misel, če kdaj občutijo sočutje ali začudenje in ali jih sploh kdaj kaj gane.

Počasi se je zavedel enakomernega šuma šestdesetih vesel, ki so enoglasno ubogala kovinski zvok kladiva, s katerim jim je vodja veslačev koval v nabijač njihovo suženjstvo: Klik, klak! Klik, klak!

Domovina, življenje in ljubezen – še enkrat ga je prevzela misel nanje. Če bi mogel le še urico prebiti s Tulom, svojim najboljšim prijateljem! Tul še niti zvedel ni, kaj se je z njim zgodilo. Pa če bi bil vendarle še enkrat obiskal mater! Če bi bil vsaj Diano poljubil in ne videl sestrine bridkosti, ki je trgala srce ... Klik, klak! Klik, klak!

Obrnil se je in zagledal Demetrija, ki je stal na ladijski lestvi. Pogled na zvestega sužnja ga je potolažil in sklenil je, da se bo z njim pogovarjal, kajti udarci kladiva so mu grozeče natrgavali lobanjo. Pomignil mu je in Demetriji se je zravnal kot služabnik, dokler ni Marcel z običajnim gibom roke in glave pokazal: Daj no, prijatelj sem ti! Demetriji je odjenjal, se postavil ob Marcelu k ograji in brez radovednosti čakal, kaj gospod želi.

»Demetriji!« – Marcel je opisal z roko velik krog po nebu – »si kdaj veroval v bogove?«

»Če gospod želi, pa verujem vanje,« je uslužno odvrnil.

»Ne, ne, resno mislim. Ne brigaj se, kaj verujem jaz. Povej mi, kaj misliš o bogovih? Ali jih moliš?«

»Ko sem bil še otrok, gospod, nas je mati učila klicati bogove na pomoč. V našem cvetličnjaku je stal čeden Priapov kip. Še zdaj vidim mater, kako z lopatico v eni in košarico rož v drugi roki kleči pred njim v lepih spomladanskih dneh. Verovala je, da Priapus podarja rastlinam rast ... Vsako jutro, ko sva šla z bratom in učiteljem v učilnico, je mati molila k Ateni.« Ko ga je gospod z nagibom glave opogumil, je nadaljeval: »O praznikih je oče daroval bogovom, toda mislim, da je počel to le materi na ljubo.«

»Zelo mikavno, Demetriji, in ganljivo. Toda na moje vprašanje nisi odgovoril: Ali veruješ v bogove – še sedaj?«

»Ne, gospod.«

»Misliš reči, da ljudem ne pomagajo? Ali pa ne veruješ, da sploh so?«

»Zdi se mi, da je tudi za naše mišljenje bolje, če ne verjamemo vanje. Zadnjikrat sem molil tisti dan, ko so nam razrušili dom. Očeta so odpeljali v verigah,

jaz sem klečal ob materi in rotili smo Zevsa, očeta bogov in ljudi, naj mu reši življenje. Toda Zevs nas ni slišal ali pa nam ni mogel pomagati – ali pa ni hotel ... Tisto popoldne se je mati prostovoljno ločila od nas, ker ni mogla prenesti še večje bolečine ... Poslej nisem nikdar več molil. Včasih sem bogove preklinjal, ne verjamem pa, da je kletev prišla do njih. Preklinjati bogove se mi zdi abotno in ničevo.«

Sam pri sebi se je Marcel jezno smehljaj. Ta vljudni prezir je presegal vse sovražnosti, kar jih je kdaj slišal na račun bogov. Demetriji je govoril brez strasti. Bogovi so mu bili nekaj tako nepomembnega, da se mu jih ni ljubilo niti prekleti.

»Torej ne misliš, da je neka višja, nadnaravna moč, ki vlada vesoljstvo?« je vprašal Marcel in upiral pogled v nebo.

»O tem si še nisem na jasnem, gospod. Teško si je zamisliti svet brez stvarnika, toda ne verjamem, da bi človeška dela vodilo kako nadnaravno bitje. Zdi se mi, da je bolje, če mislimo, da počenajajo ljudje svoje surovosti brez božje pomoči.«

»Da, rad bi ti pritrdil, Demetriji. Vendar bi bilo, zlasti v dneh stiske, zelo tolažilno, če bi mogli verovati, da lahko pokličemo na pomoč kako dobrotno moč.«

»Da, gospod,« je pritrdil Demetriji, zroč v nebo. »Zvezde so vklenjene v trdne postave. Mislim, da so poštene in pametne. Verujem v Tiberio, v gore, v čredo živali in konje. Če so bogovi, ki jih vladajo, potem so ti bogovi pošteni in zanesljivi, če pa bi bili na Olimpu bogovi, ki bi odločali o človeških stvareh, potem bi bili nori in nič prida.« – Misleč, da je rekel preveč, se je Demetriji togo vzravnal v držo sužnja, Marcelu pa to ni bilo pogodu.

»Morda misliš,« je silil, »da je vse človeštvo noro?«

»Ne vem, gospod,« je odvrnil Demetriji, ne da bi bil pokazal, če je zapazil gospodov posmehljivi izraz.

»No,« je dolbel vanj Marcel, »pa preidiva na rimsko državo. Se ti zdi mar nora?«

»Gospod, tvoj suženj misli o tem tako, kot misli njegov gospod,« je odgovoril Demetriji še bolj zapeto.

Očitno je bilo, da je bil filozofski pogovor končan. Marcel je iz izkušnje vedel, da Demetrija ne bo nobena vaba več premaknila iz suženjske drže, če jo je že zavzel. Oba sta molče strmela v temno vodo, ki se je vrtinčila ob ladji.

Grk ima prav, si je mislil Marcel. Hudodelstvo Rima je v tem, da je nor! Če ga vodi višja moč, je nora tudi ta! Zvezde so poštene in modre. Človeštvo pa je noro ... Klik, klak! Klik, klak!

Se nadaljuje

OGLASI

Sem zobozdravnica, Slovenka, katoliške vere, upokojena. Želela bi spoznati kolega zdravnika, še raje zobozdravnika, ki je mogoče še aktiven, da bi skupaj preživela jesen življenja. Tudi poroka ni izključena. Naslov v uredništvu.

Dvojček v Zdravilišču Radenci, oddaljen le nekaj 100 m od terapevtsko-medicinskega in wellness centra, cerkve, doma ostarelih (ki po potrebi nudi tudi oskrbo na domu), parka, trgovin, avtobusne postaje, šol in vrtca, ugodno prodam. **Nova in takoj vseljiva enota** ima vse priključke, je ogrevana preko talnega gretja s toplotno črpalko, je popolnoma dokončana, opleskana, ima svoje asfaltirano parkirišče ter urejeno zelenico. Informacije na +386 41 626 586 ali rofra@siol.com.

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

Pogled proti Sv. Gregorju, foto: Janez Modic

KRIŽANKA

KRIŽANKA 1705	GL. MESTO ZDRUŽENIH ARABSKIH EMIRATOV	PESNIK ŽUPANČIČ ...	14. ČRKA ABECEDE	IVAN MIHELIČ	NOŠA BREZ 'A'	VRTNA ROŽA	ELEKTRIČNI VODNIK		FRANCOSKI SLIKAR EDUARD	JOD	DEL OBLEKE
ZAVETNIK MINI-STRANTOV (SAVIO)								V. DOBRINA NEKD. LJ. POM. ŠKOF STANISLAV			
URŠKA TOVORNIK			RAZLIKUJE DOBRO IN SLABO RENTGEN							KISIK IVAN KOROŠEC	
GOZDNO DREVO, IGLAVEC				MESTO V DALMACIJI MOŠKO IME							
ANTON NANUT			BELGIJA SVETNIK MESECA		GRŠKI FILOZOF OŠN.VOJAŠKA ENOTA						
10. ČRKA ABECEDE		SVETOPIS. OSEBA SVOJILNI ZAIEMK				NEM. KNJ. ZALOŽBA KLJUN JOŽE				ELEMENT VANADIJ PRAZNIK V MAJU, 1.B.	
 POKONČEN MOŽ MISEL BREZ DOKAZIL							4. ČRKA ABECEDE ELIZABETA ARKO		ZNAK ZA DUŠEVNA SPOSOBN.		PRAZNIK V MAJU, 2.B.
LEPO SOBIVANJE								VOJAŠKO OVB. VOD JE (PRIHODNI CAS)			
VRSTA PTIC ROPARIC						POMEŠANE ČRKE BALK. POKRAJINE ... TUTAJA					
ENOTA ZA METER		KRAJ OB KOLPI LET. KRAJ PRI OPATJU					NEMŠKO MESTO SAUERLAND AVSTRIJA				
 SLOVENSKO MESTO ZADR. NEPRIJAZEN							STAROZAV. TRPIN NAPIS NA KRIŽU				
DRUŽINSKI ČLAN				JANŠA ANTON JAP. SMUČ. SKAKALEC				ARG. INŠT. ZA OCEANO -GRAFIJO LUDMILA			
JERUZALEMSKO KOPALIŠČE V JEZ. CASU					NEZNAN CLOVEK NEKD. HOK. VRATAR				MEDMET MEDN. ZDR. LETALSKIH PREVOZIN.		
POMEMBEN PREDHODNIK					POGONSKA SNOV DOROTEJA OBLAK						
NAJDALJŠA ULICA V BUENOS AIRESU										NEMČIJA ELEMENT RADON	
ŠPANJA		SMRTONOSNI VRUS 1. ČRKA ABECEDE							ZONE RODE 18. ČRKA ABECEDE		ITALIJA
ČRETNIK ...					DEL RAČUNALNIŠKE OPREME (MNOŽINA)						

MALO ZA ŠALO

Policist in pripravnik sta na nočnem obhodu. Prideta do gostilne, iz katere se sliši vik in krik.

Policist: »Ti si mlajši. Pojdi in poglej, če je gneča.«

Pripravnik je kmalu nazaj. Na obrazu ima modrico, uniforma je raztrgana ...

»Ni take 'gužve'. Jaz sem bil takoj na vrsti.«

»Moj Aleš je grozen!« je zastokala Ana.

»Kako to? Saj ga imaš vendar tako rada,« je presenečeno rekla Maja.

»Včeraj mi je poklonil vrtnico in rekel, da se bo naslednjič oglasil pri meni šele, ko se bo vrtnica posušila.«

»Kaj pa je to takega? Saj se vrtnice po navadi hitro posušijo.«

»Ta se ne bo, ker je plastična.«

»Slišal sem, da se tvoja žena zelo spozna na glasbo.«

»Res je, toda na svoj način.«

»Kako to misliš?«

»V solo kričanju name je odlična, enkratna je pri glasbenih arijah oz. vpitju na sosede, kadar potrebuje novo obleko, gode na vse strune in posebno dobro zna zbobnati vkup vse okoliške ženske. Ko opravljajo, igra prvo violino, še bolj pa zna raztrobiti vse skrivnosti, ki ji jih je kdo zaupal.«

Župnik je dal delati novo ozvočenje v cerkvi. V nedeljo zjutraj delo še ni bilo v celoti dokončano, zato je takoj na začetku maše moral ljudi na to opozoriti.

»Nekaj je še narobe z mikrofonom.«

Verniki odgovorijo: »In s tvojim duhom.«

Študentu biologije pokaže profesor na izpitu ptičjo nogo.

»Mi lahko poveste, za katero ptico gre?«

»Ne vem.«

»Padli ste. Kako se pišete?«

Študent dvigne hlačnico, pokaže nogo profesorju in reče: »Zdaj pa vi uganite!«

REŠITEV KRIŽANKE št. 1704

rešitev 1704	SMETI VROD	ENOTE V SKUPINAH NI SKUPNI	SLOVENSKA ALPSKA LIPKICA	VELA BREZ V	VZETNIK V ČLOVŠKEM DOVOJNEM STROJU	NASLOV JALNOVE RINGE	REKA V AMERIKI	MEDMET PRESENE. ČRKA	OČAL BREZ O'	SEVER	2. IŠKANA BESEDA
1. IŠKANA BESEDA	V	E	L	I	K	O	N	O	Č	N	A
VELA O OČALU VREŠTU	E	K	O	L	O	G	I	J	A	L	
GLAVNO MESTO LATVIJE	R	I	G	A	R	A			K	J	E
STARBI OČE (DOPISNA ZNAČ)	O	P	A		L	A	G	O		P	L
KVALIF. VARNOSTI	V	E	R	D		D	A	M	E		U
AVSTRIJA	A		S	O	S		R	A	D	I	J
ATELETSKA DISCIPLINA	T	E	K		O	K	A	R	I	N	A
ŽEVRKO IME	I	V	A	N	K	A		A	N	O	
NAŠA LUC	A	D		R	M	N		E	V	A	
LETARNA JALNO RAZ. BESEDA	S	N	O	V	A	N	J	E		A	Z
NEKADNJE OD. ČRNOGLAVI	O	G	L	A	T	I		M	U	C	A
PRVI CLOVEK NA OCEANU (NA STRANU)	N	E	I	L		K	P		M	I	R
	L	N			E	S			J	E	
GLAVNO MESTO SAVSKIH ARABIAN	R	I	A	D		S	T	R	J	E	N
ALPSKA STRA	A	J		N	O	V	E	N	A		K
DVOSTRAN JALNO GAJANJA	B	I	L	A	T	E	R	A	L	N	A